

POLITIEKE WOENSDAG VAN WOENSDAG 3 NOVEMBER 2021 9.30 UUR

Voorzitter: J. Sietsma (GroenLinks)

Namens de raad: N. Nieuwenhuijsen (GroenLinks), D. van der Meide (PvdA), J.P. Loopstra (PvdA), J. Lo-A-Njoe (D66), W. Koks (SP), J. Boter (VVD), E. Akkerman (VVD), P. Rebergen (ChristenUnie), W. Pechler (PvdD), J. de Haan (CDA), Y. Menger (100%Groningen), J. Atema (Stadspartij), A. Sijbolts (Stadspartij), S. Bosch (Student&Stad), B. Onnes (PVV)

Namens het college: I. Diks (wethouder), C. Bloemhoff (wethouder), I. Jongman (wethouder), B. Benjamins (wethouder)

Namens de griffie: J. Adema

Begroting – sociaal

00:03:25

Voorzitter: Een goede ochtend allemaal. Ik hoop dat u vannacht niet te lang aan de stukken heeft moeten besteden. Dat u hier fris zit, zodat wij de komende tweeënehalf uur de begroting op het gebied vitaal en sociaal kunnen bespreken. Er zijn maar liefst vier wethouders aangeschoven. We zitten wat verspreid, want we hebben niet genoeg plek voor iedereen. Dus dat wordt straks even wisselen. Eerst de fracties aan het woord, dan nemen we een korte pauze, zodat de collegeleden desgewenst kunnen overleggen over hun beantwoording. Dan krijgen zij om de beurt het woord. Dan hoop ik dat wij om een uur of twaalf kunnen afronden. Wie van de fracties wil als eerste het woord voeren? Meneer Loopstra, gaat uw gang.

00:18:10

Voorzitter: Dank u, Voorzitter, ik zal het woord voeren. Dan mijn collega de heer Van der Meide. Het armoedebeleid in onze gemeente richt zich vooral op de generatiearmoede en heeft daar ook al resultaten mee geboekt. Maar er is een andere groep die te kampen heeft met armoede, en dat zijn de werkende armen. Zestig procent van de inwoners die op of onder de armoedegrens leven, zijn werkenden. In onze gemeente garant voor duizenden mensen. Veertig procent van de huishoudens die in armoede leven, hebben kinderen. Het betreft zowel mensen in loondienst, ZZP'ers, dan wel theoretisch en praktisch geschoolden. Ze werken vaak op oproepbasis en hebben flexibele contracten. Er zijn in onze gemeente tal van minimaregelingen, die ook op werkende armen van toepassing zijn. Alleen werkende armen zijn vaak niet op de hoogte van die regelingen, plus de gemeente heeft de werkende armen ook niet goed in beeld. De Partij van de Arbeid-fractie maakt zich zorgen over deze groep werkenden en hun eventuele gezinsleden. Wij willen een onderzoek en vervolgens een plan van aanpak, om te bereiken dat werkenden in armoede, beter gebruik kunnen maken van de gemeentelijke voorzieningen. Wij zullen daartoe bij de begrotingsbehandeling een motie indienen.

00:19:20

Voorzitter: De heer Koks.

00:19:25

de heer Koks: Helemaal eens met uw betoog, maar ziet u ook middelen daarvoor terug in de

komende begroting? Want die heb ik niet aangetroffen. Mooie uitspraken doen zonder geld erbij te pakken, dat is wat goedkoop.

00:19:40

de heer Loopstra: Het gaat om bestaande regelingen, waar wij op doelen. Dus het gaat erom dat mensen die recht hebben op kwijtschelding, of op bijzondere bijstand, dat n niet aanvragen omdat ze niet weten dat het kan. Dus de regelingen zijn er, dus dan is er ook budget voor, want anders zien we de rekening niet steeds, die bedragen die overblijven. Dus het komt goed, meneer Koks. Dan zien we een grote disbalans tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. We hebben daar als Partij van de Arbeid ook een motie voor ingediend, een halfjaar jaar geleden. Wij zien daar ook resultaat van. We maken ons toch wel druk om het onderwijs en de zorg, want de tekorten daar blijven nijpend. We willen het college vragen of men daar ook vanuit de gemeentekant bezig is, om die problemen op te lossen. Dan hebben we natuurlijk heel groot probleem, want het is allemaal prachtig dat die werkgelegenheid zo toeneemt, maar er is een groot grote groep mensen hier in onze gemeente, die toch niet meedoet, omdat ze een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Mensen met verslavingsproblemen, maar ook mensen die autistisch zijn of ADHD hebben, die die sprong niet kunnen maken. We hebben wel de basisbaan, maar wij vragen ons af: zijn er niet meer instrumenten om deze groep nu ook bij de samenleving te betrekken, omdat wij elke hand nodig hebben, gezien de toestand van de arbeidsmarkt.

00:21:12

Voorzitter: De heer Nieuwenhuijsen.

00:21:15

de heer Nieuwenhuijsen: Dank u wel, Voorzitter. Ik deel die zorg ook voor die duizenden mensen voor wie nu de arbeidsmarkt heel krap of ruim is, hoe je het uit wilt leggen, in ieder geval veel vacatures, die toch niet aan het werk komen. Is de heer Loopstra het met mij eens, dat we misschien ook een keer af moeten van het idee dat er altijd maar banen moeten zijn voor mensen? In de zin van, dat hoe lastig het ook is, sommige mensen niet mee kunnen komen, en dat we een andere manier moeten vinden om hen toch volledig bij de samenleving betrokken te laten voelen?

00:21:47

de heer Loopstra: Voor een heleboel mensen is het zo, daar heeft u gelijk in, is werk een sprong te ver. Zul je op andere manieren een zinvol bestaan kunnen opbouwen. Alleen met werken is het nu eenmaal zo, dat je daar geld mee verdient, en dat mensen door werk ook gelukkiger worden. De druk van omgeving is vaak ook heel groot. Dus ik geef u gelijk. Aan de andere kant moet je ervoor zorgen, dat mensen ook aan het werk gaan. Dan heb ik nog één ding, Voorzitter.

00:22:13

Voorzitter: De heer Koks wil daarop doorgaan.

00:22:16

de heer Koks: Precies. Een van die middelen hebben we natuurlijk al in een beginstadium, namelijk de basisbanen. Dat kunnen we prima mogelijkheden zijn voor mensen met grote afstand, om aan de slag te komen. Bent u met ons er een voorstander van, om het aantal basisbanen wat nu op vijftig staat, om dat volgend jaar fors te verhogen? Nog een tweede

vraag: komt u ook nog met een motie over dit deel van uw betoog? Oftewel, over armoede komt u met een motie, maar komt u met het tweede deel ook nog met iets?

00:22:54

de heer Loopstra: Dat kan. Basenbanen, natuurlijk dat staat ook in ons verkiezingsprogramma, willen wij graag meer basisbanen, want dat is een prachtig instrument om mensen te helpen. Geef ik nu het woord aan mijn collega, de heer Van der Meide.

00:23:22

de heer Van der Meide: Dank u wel. Ik heb een paar opmerkingen over enerzijds de samenlevingsopbouw, anderzijds een passende ondersteuning en een vraag over cultuur. Wij lezen in de begroting dat slechts zesenzestig procent van de bevolking achttien-plus die plekken weten te vinden, waar men elkaar kan ontmoeten in de wijken. Voor ons een zeer belangrijke doelstelling in het sociaal domein. Wij proberen dat percentage omhoog te krijgen, vooral voor de mensen voor wie dat belangrijk is. Voor ons gevoel wordt dat voor een steeds grotere groep een belangrijk issue. Het voorkomen van eenzaamheid staat niet voor niets hoog op de agenda. Kan het college daar iets over opmerken in de zin van: hoe dat percentage omhoog kan en wat vindt zij eigenlijk van zesenzestig procent? Onze preventie motie uit het voorjaarsdebat moet getoetst worden aan de tekst van de begroting, maar ook aan de cijfers. Qua teksten en intenties ziet het er goed uit, maar er zijn ook nog onduidelijkheden over de structurele financiering. Wat deed het college met die motie, en in het bijzonder ook met de financiering van Jimmy's en Link050? Waarom is dat nog niet structureel geregeld? Wij zien het nog niet terug.

00:24:31

Voorzitter: De heer Koks heeft daar een vraag over.

00:24:34

de heer Koks: Was ook niet een onderdeel van die motie waar u het over heeft, het uitbreiden van het [onhoorbaar] hier in de stad? En ziet u dat terug in de begroting?

00:24:41

de heer Van der Meide: Zeker. Nee, dat zie ik ook niet terug. Daar vroeg ik net naar, vandaar. Voor 2021 ging voor deze twee instellingen incidenteel geld uit Covid naartoe. Maar wij zien graag, dat deze beide goed te functioneren instellingen op het gebied van preventie goed gefaciliteerd worden. Kan de wethouder toezeggen dat er structureel geld komt, zodat de beide organisaties vooruit kunnen plannen en geen kostbare tijd kwijt zijn aan het overleg met de gemeente? Er is volgens mij, als ik het zo lees, nog een half miljoen extra beschikbaar voor dit beleidsterrein. Over de bekendheid van de WIJ nog het volgende. Je zou toch denken dat door Covid de WIJ een veel belangrijkere rol gaan spelen. Er lagen kansen om bij de mensen langs te gaan, in plaats van dat de mensen bij de WIJ langs gingen. Hoe kijkt het college aan tegen die uitdaging, om de toegang tot de WIJ te vergroten? Dan een vraag over de passende ondersteuning, met betrekking tot Odensehuis. Al jaren zien wij het grote belang van deze club. We lezen er niets over in de begroting, maar hebben wel vernomen van het Odensehuis zelf, dat er nu structurele financiering komt voor 2022 en verdere jaren. Kan het college dat bevestigen? Dan over een cultuur een vraag. Ik heb er een paar jaar geleden al een keer aandacht aan besteed: de Governance in de culturele sector. Daar

vroegen wij over vanwege de transparantie van die instellingen, die wij subsidie verlenen. Bijvoorbeeld via de criteria van de Anbi en de code Cultural Governance. Te veel instellingen voldoen volgens ons niet aan de normen. Geen jaarverslag op de website, geen jaarrekening of geen vermelding van bestuursleden. Kan het college nu echt werk maken van onze eerdere oproep, om de instellingen aan te spreken op hun verantwoordelijkheid voor de verantwoording van publieke middelen? Overigens zonder dat dat leidt tot heel veel extra administratieve rompslomp. Zo niet, dan zien we ons genoodzaakt een motie in te dienen. Als het college wil, heb ik wel een lijstje met tips. Dank u wel.

00:26:41

Voorzitter: Meneer Koks.

00:26:44

de heer Koks: Dank u wel, Voorzitter. Zoals al in de wandelgangen rondging, is drie vijfde van mijn fractie opgehokt. Gelukkig is de kwantiteit omgekeerd evenredig met de kwaliteit. Dus wat dat betreft zal proberen de honours waar te nemen vandaag, en dat ook nog op de verjaardag van mijn fractievoorzitter. Zoals het college stelt, is dit een beleidsarme begroting in afwachting van een nieuwe coalitie. Dat is in de hoofdstukken waar we het vandaag over hebben wel te zien. Terwijl er toch, daar wil ik u op wijzen, er volgend jaar vier grote operaties op stapel staan in de sector zorg en welzijn. De jeugdhulp wordt bediscussieerd, huishoudelijke hulp, de GON, WMO staat ter discussie en ook beschermd wonen. Dus geen simpel 'ja' voor het nieuwe college, die gelijk deze vier zware kluiven voor zijn kiezen krijgt. Voor de rest is het inderdaad zo, dat inhoudelijk gezien er niet zoveel in deze begroting staat. Wij hebben daar dan ook weinig over te melden. Wederom, omdat ook weer dit jaar in al die mooie tabelletjes, waaruit je concreet zou kunnen halen wat de doelen zijn, de helft leeg is of met dermate vage termen gevuld is, dat je daar geen woord over kunt zeggen. Maar goed, het allerbelangrijkste voor ons van deze begroting, is de lijst met intensiveringen. Daar staat immers het nieuwe in voor het jaar 2022. Daar komen we een paar goede acties in tegen. Voor het Humanitas programma Kind aan Huis, wordt een ton beschikbaar gesteld. Daarmee kan dit zinnige project doorgang vinden. Voor de vier pareltjes stelt het college structureel honderdachtenvijftig duizend euro beschikbaar, waardoor De Wiershoeck, het Odensehuis, De Opstap en het Hamelhuys een structurele financieringsbasis hebben, aangevuld met GON-financiering. Verder is er vijftigduizend euro beschikbaar voor het nieuwe Buurtcentrum Oosterpark en wordt er ruim twee ton ingezet om de bestaande vijftig basisbanen te verlengen. Het enige wat wij nog missen is de voortzetting Kelderwerk; de sportvoorziening voor jongeren die zich een commerciële sportschool niet kunnen veroorloven. We weten dat er een zoektocht gaande is naar een geschikte accommodatie, maar als die eenmaal gevonden is, dan moet de exploitatie van Kelderwerk ook rondkomen. College, zit die garantie in de begroting? Dan de kinderactiviteiten, die via de speeltuinen structureel gefinancierd gaan worden. Betekent aandacht voor kinderen die in de langere vakantieperiodes extra aandacht nodig hebben voor hun ontwikkeling. Wat we missen, is een extra investering in het Jeugdfonds Sport, waardoor jeugd uit gezinnen met lagere inkomens, deel kunnen nemen aan sport. De mogelijkheden die het fonds biedt zijn beperkt, zodat langdurig gebruik van sportvoorzieningen voor de jeugd financieel voor hen lastig is. Graag een reactie van het college. Behalve de lijst met intensiveringen, roept de voortgangsrapportage nummer twee

over de lopende begroting de nodige ergernis op bij mijn fractie. Voor 2021 wordt een resultaat verwacht van zeventien komma één miljoen. Als je de samenwerkingsverbanden er nog bij optelt, dan komt er nog eens tien miljoen bij en dan kom je op een overschot van zevenentwintig miljoen voor dit jaar. Eis en weder dienende. Budget dat deze raad beschikbaar heeft gesteld voor allerlei bestemmingen, onder andere die in deze hoofdstukken staan. Als je de onderbesteding, die we al vaker aan de orde hebben gesteld, in deze sociale hoofdstukken plus het wijkgericht werk bij elkaar optelt, dan kom je op bijna vijfentwintig miljoen, waarvan dan de tekorten al zijn afgetrokken Voorzitter, mijn rekenkunst is vast wel wat op af te dingen, maar waar het om gaat is dat jaar na jaar voorzieningen niet gerealiseerd worden, die vooral ten goede moeten komen aan mensen die het slecht hebben getroffen in de samenleving: maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, accommodatie, schuldhulpverlening, overal blijft er geld op de plank liggen. Hoe kan het dat bijvoorbeeld in de maatschappelijke opvang zes komma twee miljoen ongebruikt blijft, terwijl het Leger des Heils gisteren in het journaal nog eens een keertje aan de noodbel rammelde? Hoe kan het dat op de schuldhulpverlening drie ton overblijft, terwijl de schuldenproblematiek alleen maar groeit. Op statushouders vier ton, terwijl taalproblematiek hardnekkig is, of dat ondanks dalende bijstandsuitkeringen de groep langdurige bijstandsontvangers alsmaar groeit? Ik zie beweging bij mijn buurman.

00:31:32

Voorzitter: Meneer Nieuwenhuijsen.

00:31:33

de heer Nieuwenhuijsen: Dank u, Voorzitter. Een vraag over de schuldhulpverlening, het is inderdaad waar van die drie ton, maar het is ook zo dat we natuurlijk inzetten op er vroeg bij zijn en we waren met vroeg signalering best wel vooruitstrevend als gemeente. Het is ook denkbaar dat je daar natuurlijk uiteindelijk wat geld op bespaart, omdat mensen in minder zware problemen en minder zwaar weer komen. Is de SP het al dan niet met mij eens?

00:32:00

de heer Koks: Dat zou heel mooi zijn. Waar het mij om gaat, is dat op de schuldhulpverlening bijvoorbeeld vier ton over is. Dat geldt voor allerlei posten in de sociale sector. Ons gaat het erom, dat het niet per se in de schuldhulpverlening besteedt hoeft te worden, maar er zijn sociale problemen zat waar we extra geld in kunnen besteden. Bijvoorbeeld die armoedebestrijding waar de heer Loopstra het over had. Mij gaat het erom dat totaal van wat er overschot is, besteedt moet worden in de sociale sector. Dan kom ik weer op de uitkering voor mensen die langdurig ziek zijn. Die mensen worden geconfronteerd met stijgende energietarieven, meer dan andere mensen. Zij zijn aan huis gekluisterd en hebben de thermostaat hoger staan. Waarom zou de gemeente in die noodsituatie, voor die mensen met het overschot wat er is, die uitkering niet wat hoger kunnen zetten? Hoe kan het dat deze wethouders toch zo omgaan met mensen die in de knel zitten, van jaar tot jaar, die de nood lenigen gezamenlijk hebben, accepteren dat in het financiële resultaat forse financiële overschotten in de algemene middelen verdwijnen? De SP-fractie vindt dat die vijfentwintig miljoen die overblijft in deze hoofdstukken, ingezet moeten blijven voor de mensen waarvoor ze bedoeld zijn. In deze begroting wordt niet extra geïnvesteerd in het tegengaan van armoede, ik had het er met meneer Loopstra al over. Er staan geen grote wijzigingen in het armoedebeleid. Dat betekent dat 2022 een verloren jaar wordt voor het fundamenteel

aanpakken van het armoede monster. Er wordt alleen maar geld beschikbaar gesteld voor de verwachte tekorten op de inkomensvoetstuk en op de bijzondere bijstand. Dat vindt de SP-fractie niet meer dan normaal. Wethouder Diks heeft aangekondigd op vijf november te komen met een radicaal andere manier van investeren in mensen en een nieuwe strategie om armoede te doorbreken. Deze raad weet van niks. Dat was ook al een keertje in het vragenuur aan de orde. Niets hiervan is in de begroting voor 2022 terug te vinden. Dus ook geen extra geld en middelen. Voorzitter, dat vinden wij een slechte gang van zaken. Juist omdat bij eerdere besprekingen over armoedebeleid, zowel de fractie van de SP als de fractie van D66 en PvdA hebben aangegeven voorafgaand aan de begrotingsbehandeling, hier met het college over in gesprek te willen. Wij willen extra geld in de begroting uittrekken voor armoedebestrijding. Wij moeten daarom nu weten wat er in het hoofd van de wethouder omgaat, want daardoor kunnen wij onze moties formuleren volgende week woensdag. Dus de volgende vragen: wat is dat radicale plan, waar is die nieuwe strategie en waar bestaat die uit en wanneer wordt hierover met de raad gedebatteerd? Dat wethouder, is ook in uw eigen politieke belang. Als wij het goede plannen vinden, dan proberen wij er geld bij te leggen. Theoretisch en gesprekken over Let's Gro, hebben niets met democratische controle en democratie verantwoording te maken. Het doet eerder voorkomen, dat deze wethouder graag op de valreep nog een showtje wil maken, want de huidige plannen voor armoedebestrijding zijn niet van de grond gekomen en stellen weinig nieuws voor. Graag een reactie van het college. Tot slot, vorig jaar februari heeft deze raad twee komma zeven miljoen beschikbaar gesteld voor de versterking van de dienst maatschappelijke ontwikkeling, DMO, in de jaren 2020 en 2021. Bedoeld om de greep op jeugdhulp, WMO, beschermd wonen en BUIG op orde te krijgen. Dat was incidenteel. Maar nu wordt er zes ton structureel aangevraagd, boven op een onbekend bedrag dat het college uit andere programma's bij elkaar wil sprokkelen. Voorzitter, een van de doelen van de overheveling van de zorg en participatie naar de gemeente, was het verminderen van bureaucratie. De SP-fractie wil niet dat sluipenderwijs via een tien-regel tekst in een bijlage van de begroting onbeargumenteerd de bureaucratische groei verder inzet. Wij willen een apart raadsvoorstel, waarin nut en noodzaak wordt aangetoond van deze investering. Zoals we in het voorjaar een lijst van werkzaamheden hebben gekregen, aan de hand waarvan het raadsvoorstel is aangenomen. Graag een reactie van het college. Dank u wel.

00:36:04

Voorzitter: Dank u wel. De heer Pechler.

00:36:08

de heer Pechler: Dank Voorzitter. Dank ook aan alle ambtenaren die hebben meegeschreven aan deze begroting. De nieuwe opzet leest prettig. De laatste van de huidige collegeperiode. Het lijkt er wel eentje die wat verouderd is als ik de zinsnede: "De coronapandemie lijkt op zijn retour" lees. Met ruim dertienhonderd patiënten in het ziekenhuis, lijkt dat niet helaas niet echt meer aan de orde. Als fractie wachten wij dan ook angstvallig af, in hoeverre de prognoses voor de uitgaven in het sociale domein door corona toch weer bijgesteld moeten worden. Voorzitter, eerst onderwijs. We zijn erg blij dat de pilot van de verlengde schooldag wordt uitgerold en dat het thuiszitterspact is vernieuwd. Ook met de maatschappelijke akkoorden, waar we recent natuurlijk al over hebben gesproken, is mijn fractie zeer tevreden. We kijken uit naar de eerste resultaten daarvan. Dat in 2020 zoveel meer

schoolverzuimers dan eerst zijn teruggeleid naar het onderwijs, heeft vast ten dele te maken met corona, maar we hopen dat de opgaande lijn de komende jaren vastgehouden kan worden. Ook wat betreft het IHP, is het college voortvarend bezig. Onze complimenten daarvoor. Dan welzijn, gezondheid en zorg. We zijn blij dat de nieuwe inkoop van jeugdhulp dichterbij komt en dat de WIJ meer lichte hulpvragen zelf gaat organiseren. De WIJ wordt steeds steviger gepositioneerd en we zijn enthousiast ook over de nieuwe methodiek van WIJ op straat. Hopelijk leidt dit er ook toe dat de bekendheid van de WIJ de komende jaren toch nog wat verder toeneemt, want dat stagneert al een poosje. In het kader van preventie is mijn fractie ook benieuwd naar de resultaten van het project preventie en vroeg signalering op de basisschool. Voorzitter, ik heb bij dit onderwerp nog enkele vragen aan het college. Vorige maand hebben we als raadsfracties een brief gekregen van het Odensehuis, mijn buurman, de heer Van der Meide noemde het net ook al, over hun penibele financiële situatie. Gisteren ben ik daarom bij ze op bezoek geweest en gelukkig hebben ze vorige week te horen gekregen dat het in ieder geval voor volgend jaar rond is. Maar volgens mij waren zij nog in de veronderstelling dat dat een incidentele subsidie was. Maar als ik nu in het plan kijk, dan staat er vanaf 2022, dus kan het college bevestigen dat het inderdaad structureel is, dat het Odensehuis en de andere pareltjes opgelucht kunnen ademen? Daarnaast Voorzitter, heb ik in maart van dit jaar samen met de heer Koks vragen gesteld over de projecten Kind aan Huis en Voorlezen van Humanitas. De reactie van het college was toen dat het haar volledige bedoeling was, om beide projecten in de lucht te houden. Voor Kind aan Huis zien we nu gelukkig incidentele financiering staan in de begroting, maar nog niks structureels. Voor Voorlezen staat er helemaal niets in. Is het college hierover nog met Humanitas in gesprek? Graag een reactie, anders zullen wij hiervoor met een amendement komen. Dan kom ik bij sport en bewegen. Daarbij denk ik terug en dat fantastische werkbezoek enkele weken geleden, waar we onder andere de mooie resultaten van de beweegcoach inclusief sporten konden zien. Dat er twee ton structureel wordt toegevoegd aan het co-investeringsfonds Sport, is erg mooi. Onze complimenten daarvoor. Maar het bevreemdt mijn fractie wel dat er jaarlijks vijftigduizend euro minder beschikbaar is voor de bewegende stad. Juist nu we zien dat in 2020 minder bewoners tevreden waren over de sportieve openbare ruimten bij hen in de buurt. Kan het college toelichten waarom deze keuze is gemaakt? Ook hebben wij dezelfde vraag als de Sportkoepel heeft in een inspraakreactie. Tweeënhalf ton voor drie nieuwe managers bij Sport050. Kan dat geld niet beter en diverser besteed worden binnen de organisatie? Ook daarop graag een reactie. Dan Voorzitter, cultuur. Over het evenementenbeleid spreken we volgend jaar verder, maar als Partij voor de Dieren staan we zoals bekend niet achter die continue groeiambitie voor het aantal evenementen en het steeds groter worden van die evenementen, waaronder die in het Stadspark. Wat betreft de toegankelijkheid van cultuur, kunnen al onze instellingen een voorbeeld nemen aan het Grand Theatre, die aan alle inwoners van Groningen een gratis kaartje heeft aangeboden. We zijn blij dat het onderhoud van Martiniplaza structureel een plekje krijgt in de begroting. Voor het nieuwe muziekcentrum valt echter wel op, dat de plankosten de komende jaren ontzettend de pan uit rijzen. Daarnaast kijken wij uit naar een nieuw broedplaatsenbeleid, dat we later deze maand zullen bespreken. Om daar alvast een voorzetje op te doen en het ook wat breder te trekken, wordt het niet tijd om ook een atelierbeleid met een uitvoeringsprogramma op te stellen. Graag een reactie. Dan nog heel kort over het deelprogramma werk en inkomen, waar ik namens mijn fractiegenoot de heer

Van Zoelen het woord zal voeren. We zijn blij met de nieuwe regelgeving over vroeg signalering bij schulden. Hopelijk kunnen we als gemeente hiermee bij veel mensen ernstigere situaties voorkomen. In dit kader zijn ook het gestegen percentages geslaagde minnelijke schuldregelingen en het voornemen om meer saneringskredieten te verstrekken erg positief. Dat bij de individuele inkomenstoelag en meerkosten regeling mensen hogere bedragen zullen krijgen, ook met terugwerkende kracht voor dit jaar, dat juichen wij toe. Tot slot nog het regionale mobiliteitscentrum.

00:40:35

Voorzitter: De heer Koks.

00:40:39

de heer Koks: Over die meerkostenregeling. Dat is een gevolg van de motie die wij samen met de PvdA enzo hebben ingediend, om in ieder geval het budget voor dit jaar op te maken voor deze mensen. Maar ondertussen is de energiecrisis erbij gekomen. Dat heeft natuurlijk zware gevolgen voor de inkomens van deze mensen, met name. Vindt u ook niet dat daar wat aan moet gebeuren? Dus dat er extra ingezet zou moeten worden op die meerkostenregeling?

00:41:02

de heer Pechler: Als ik de tekst begrijp, zoals ik hem heb gelezen, dan zetten we daar al maximaal op in. In ieder geval het budget dat er voor dit jaar voor was. Of dat volgend jaar meer zou moeten worden, dat kan nu nog niet zeggen omdat ik niet weet wat voor effect die landelijke regeling voor de energiekosten gaat hebben voor die minima-inkomens, of dat voldoende is voor de meeste minimahuishoudens. Als dat niet zo is, dan denk ik dat we als gemeente daar best extra kunnen bijspringen. Tot slot nog het regionale mobiliteitscentrum, om aansluiting op de arbeidsmarkt te bevorderen. Een mooi streven van een brede coalitie, waar we een maand geleden bij een beeldvormende sessie met ondernemers en onderwijsinstellingen ook al wat mooie praktijkverhalen over mochten horen. Voorzitter, daarbij laat ik het. Dank u wel.

00:41:42

Voorzitter: Dank u wel. Meneer Nieuwenhuijsen.

00:41:51

de heer Nieuwenhuijsen: Dank Voorzitter. Voorzitter het is voor mij een bijzondere begroting, en dat heb ik hier al vaker gezegd. Ik heb het namelijk gezegd vanwege een gemeentelijke herindeling in 2019, vanwege een zeer zware bezuinigen in 2020 en vanwege een totaal ontwrichtende pandemie in 2021. Het uitzonderlijke is bizar genoeg als normaal gaan voelen. Maar ditmaal zeg ik het, omdat het de laatste begroting zal zijn waarover ik als raadslid iets mag zeggen, want ik heb ervoor gekozen om zelf niet opnieuw te kandideren voor de volgende raad. Dit komt vooral omdat ik vanaf volgend jaar andere prioriteiten in de professionele en privésfeer heb. Maar het komt ook, omdat het raadslidmaatschap mij zwaarder is gevallen dan ik dacht. De krachtenvelden waar wij als raadsleden, parttime politici, aan blootstaan liegen er niet om. Er wordt van allerlei kanten aan ons getrokken. Van inwoners tot ondernemers, van wethouders tot partijgenoten en van coalitie tot oppositie. Maar de grootte en slagkracht van dat krachtenveld wordt ook nog eens enorm beïnvloed door andere grootheden, zoals Europese regelgeving of natuurlijk

Rijksfinanciering. Of juist door iets minuscule als een virus. In dat krachtenveld moeten wij meerderheden vinden voor beslissingen, waarvan wij denken dat ze de beste of minst slechte beslissingen zijn. Dat, Voorzitter, valt niet mee. Maar goed, nobody said it was easy, om even Coldplay aan te halen en de heer Koks naast mij te agiteren. Politiek hoeft niet mooi, makkelijk of leuk te zijn. Het moet er wat mij en mijn fractie betreft, vooral toe leiden dat beslissingen in het voordeel uitvallen van diegenen die vaak al benadeeld zijn. Daarom is het ook goed dat we in deze gemeente zoveel aandacht hebben voor het sociaal domein. Dat moet ook wel, omdat het in Groningen een groot domein is en er relatief veel mensen mee te maken hebben. Maar het blijft een politieke keuze, om zelf geld bij te leggen voor jeugdzorg, om zoveel mogelijk wachtlijsten te voorkomen. Om zelf geld bij te leggen voor schuldhulpverlening, om verergering van schulden te voorkomen en om nota bene zelf geld bij te leggen voor het verstrekken van uitkeringen vanuit de BUIG. Al is dit laatste vanaf 2022 eindelijk een beetje verbeterd. Die verbetering, Voorzitter, lijkt samen te hangen met de inspanningen van het werkprogramma en het feit dat we al sinds lange tijd niet zo weinig mensen hebben gehad die een uitkering nodig hebben: zesennegentig honderd vijftientig. Terwijl dit lange tijd ver boven de tienduizend is geweest. Dat is op zichzelf en voor de gemeentelijke financiën goed nieuws. Maar het hoeft niet altijd goed nieuws te zijn voor de inwoners met een uitkering zelf. Niet alleen is die uitkering, zoals we al vaker met zijn allen hebben vastgesteld, netto te weinig om van rond te komen. Het laat ook zien, dat er zelfs met een arbeidsmarkt met zoveel vacatures op dit moment, en dan refereer ik aan de heer Loopstra, er nog altijd duizenden mensen zijn, die niet aan een betaalde baan komen, waarna ze geen uitkering meer nodig zouden hebben. De redenen hiervoor zijn eindeloos: lichamelijke of geestelijke gezondheid, een te zware sociaal-emotionele belasting in een complexe samenleving, murw gebeukt door langdurige armoede of simpelweg geen zin hebben in een hyper flexibel baantje op minimumloonniveau, dat nauwelijks een verbetering van situatie is. Sterker, die de situatie vaak onzekerder maakt doordat je opeens geen toeslagen meer krijgt. Voorzitter, in een van de rijkste en meest geautomatiseerde landen ter wereld, zullen we af moeten van het idee dat werk en inkomen altijd met elkaar samenhangen. Er zullen nu eenmaal altijd mensen zijn, ik kijk hier ook rond, die zo gek zijn om vijftig tot zestig uur te werken en daar nog voldoening uit halen ook. En er zijn mensen voor wie deze samenleving gewoonweg veel te complex geworden is, en voor wie het allemaal veel te snel gaat.

00:45:16

Voorzitter: De heer Koks.

00:45:22

de heer Koks: Voorzitter, is mijn buurman het er ook mee eens, dat het ontbreken van geschikt werk, productiewerk zoals je dat in vroegere tijden noemde, dat dat ook een belangrijke oorzaak is dat veel mensen nog steeds in de bijstand zitten. Bent u het ook met mij eens, dat de gemeente daar een verantwoordelijkheid voor heeft in een stimulerende zin? Economische programma's bijvoorbeeld, extra basisbanen. Bent u het ook met mij eens dat dat element eens versterkt zou moeten worden in onze gemeente?

00:45:57

de heer Nieuwenhuijsen: Voorzitter, ik ben het inderdaad met de heer Koks eens, dat met name ook in het economie programma, dat behandelen we hier natuurlijk niet, maar daar zit

best wel veel focus op het hippe kenniswerk, om het zo maar te noemen. De internationale allure die een stad als Groningen heeft: expats, internationale studenten en noem maar op. En dat er veel te zeggen is voor de herwaardering van niet alleen productieberoepen, ook andere vitale beroepen. Daar mag best een slagje extra bij, wat onze fractie betreft.

00:46:26

de heer Koks: Een aanvulling daarop, als dat nog mag. Bent u ook met mij van mening dat de DSW, sociale werkvoorziening die een aantal jaren geleden is afgebroken onder kabinet-Rutte 2 geloof ik, dat dat niet weer een soort revival zou moeten ondergaan in onze gemeente?

00:46:47

de heer Nieuwenhuijsen: Een heropleving zo u wilt. Dat is wel een onderwerp. Dat is zal wel iets wat leeft en wat sluipenderwijs een beetje verdwenen is. Dat is waar. Waar meer aandacht voor kan zijn. Ik kan er niet te concreet over worden, maar ik ben het met u eens dat daar meer aandacht voor kan zijn en dat de gemeente daar wel een verantwoordelijkheid in heeft.

00:47:14

Voorzitter: De heer Atema.

00:47:16

de heer Atema: Voortbordurend op de vraag van meneer Koks: circulaire economie, bent u met mij van mening, dat wij er te weinig mee doen op dit moment? Omdat juist als daar handen en voeten aan wordt gegeven, de banen vrijkomen die de heer Koks geschetst heeft. Wat vindt u dat de gemeente dan nog meer kan en zou moeten doen?

00:47:36

de heer Nieuwenhuijsen: U kunt u voorstellen dat ik als GroenLinks zeker niet tegen de circulaire economie ben. We moeten niet te ver over economie gaan praten volgens mij, omdat dat bij een ander programma hoort, maar ik ben het helemaal met u eens dat daar heel veel kansen liggen. We zullen wel anders naar grondstof moeten gaan kijken. Daar zijn veel meer handjes nodig, om dat in goede banen te leiden en die moeten meer worden gewaardeerd. Ik was bij het feit dat mensen ook liever vrijwilligerswerk doen, mantelzorg of, en dat kan ook gewoon, helemaal niets. Daarom pleit mijn fractie nog altijd voor een sterke en doorgaande lobby voor flink verhogen van het minimumloon, gekoppeld aan de uitkeringen en een blijvende inzet op het zo zacht en redelijk mogelijk uitvoeren van die verfoeide participatiewet. En een beetje vrede met het idee dat, in de samenleving zo ongelijk verdeeld als de onze op allerlei manieren, de een nu eenmaal ontzettend veel werkt, terwijl de ander het allemaal wel best vindt, maar wel een beetje wil kunnen leven. Graag een reactie daarop van het college.

00:48:35

Voorzitter: De heer Boter.

00:48:39

de heer Boter: Zoals ik beluister wat u zegt, werkt iemand heel veel om te kunnen betalen dat iemand een beetje leuk wil leven. Dat vind ik een beetje een rare constatering uit de zin die u maakt. Want mag iedereen dat in ieder geval zelf weten? U bent enigszins liberaal, een van uw voorvrouwen was liberaal van het jaar bij de JOVD, dat in herinnering, dan zou het

toch moeten zijn dat je je eigen levensonderhoud betaalt? Dus dan is het toch zo, dat als je een beetje werkt, je ook een beetje leeft dan? Dan is dat toch jouw keuze?

00:49:08

de heer Nieuwenhuijsen: Voorzitter, daar ben ik het maar ten dele mee eens. Ik denk inderdaad dat het belangrijk is, en ik deel ook veel van de opvatting van de PvdA, dus de voldoening die je haalt uit werk en dat het niet niks is als dit wegvalt, dat is allemaal waar. Maar we moeten toch met zijn allen constateren dat er zo'n heftige, met name ook vermogensongelijkheid maar ook ongelijkheid in cognitieve capaciteiten, in sociale capaciteit, sociaal kapitaal, is ontstaan, dat het niet nodig is dat één groep inderdaad zo hard werkt en ook zoveel binnenkrijgt, en een andere groep dat niet heeft. Daar is heel veel meer te doen. Dat zal leiden tot een meer ontspannen samenleving, als we dat durven inzetten. Maar het zal ook betekenen dat sommigen misschien minder zullen hebben. Dat is waar.

00:49:55

de heer Boter: Dus dan zou het erop neerkomen dat we vermogensherverdeling krijgen naar onderwijs, dat we het onderwijs wat in Groningen al ontzettend goed is, nog beter maken, zodat iedereen een 'have' kan worden in plaats van een 'have not'. En dan leggen we daar de basis, in plaats van de herverdeling helemaal aan het einde van de rit.

00:50:11

de heer Nieuwenhuijsen: Ja, misschien. Maar het zou dus ook helpen als we niet allemaal als machines in het werk staan van een kapitalistische grootproductie, waardoor de hele tijd vermogen verder wordt weggetrokken van een grote groep. Maar goed, dat is natuurlijk mijn marxistische opvatting. Drugs en alcohol.

00:50:35

Voorzitter: U heeft nog twee minuten.

00:50:38

de heer Nieuwenhuijsen: Wij vroegen ons af, of de voorlichting van drugs en alcohol, die wij op een hoop scharen nu, of die niet veel meer thuishoren in het domein publieke gezondheid. Die worden nu vooral bij veiligheid benoemd. Wij dachten dat er wel wat meer aandacht zou mogen zijn voor de gezondheidsambities op het gebied van drugs- en alcoholgebruik, met name in deze jonge gemeente. Waar we ook de afgelopen tijd nogal wat voorbeelden van hebben gezien. Graag daarop een reactie.

00:51:04

Voorzitter: De heer Bosch.

00:51:06

de heer Bosch: Dank u wel, Voorzitter. Wij hebben niet zo lang geleden natuurlijk een technische sessie gehad, waarin de nachtraad een heel mooi voorstel daarover heeft gepleit en ook vroeg om geld voor deze voorlichting. Is GroenLinks daar ook een voorstander van?

00:51:19

de heer Nieuwenhuijsen: U bedoelt dan meer budget hiervoor ook? Voor drugs en voorlichting VOL?

00:51:24

de heer Bosch: Voorzitter, wij zouden dat graag zelf doen. Ze hebben daar ook plannen voor,

ze doen dat op dit moment ook. Maar om dat voort te kunnen zetten, die voorlichting op dat gebied, hebben zij een klein beetje geld nodig, wat in hun nachtvisie, die ook u is toegestuurd, staat.

00:51:39

de heer Nieuwenhuijsen: Gezien de gezondheidswinst die dat met zich mee zou brengen als we dat in goede banen leiden, lijkt mij dat niet gek, als daar mogelijkheden voor zijn. Dan moet ik wel bekijken wat uw voorstel is, maar dan sta ik daar wel voor open.

00:51:51

Voorzitter: Meneer De Haan.

00:51:53

de heer De Haan: Ja, nog heel kort over het punt over drugs. Ik ben wel benieuwd: wat zijn de ambities van GroenLinks op het gebied van alcohol en drugs?

00:52:06

de heer Nieuwenhuijsen: Ik denk wel dat ook met name alcoholmisbruik een groot onderbelicht probleem is binnen onze gemeente, met name ook onder jongeren. Dat daar meer aan moet gebeuren. Dat is te ver genormaliseerd. Op het gebied van drugs die nog meer invloed heeft als in op de korte termijn, moet misschien ook meer voorlichting volgen, om ervoor te zorgen dat mensen daar iets bewuster mee omgaan. Is dat wat u bedoelt?

00:52:30

de heer De Haan: Wat bedoelt u met bewuster? Bewust met XTC omgaan of hoe bedoelt u dat?

00:52:34

de heer Nieuwenhuijsen: En dat het zelf veiliger is om het te nemen. Dat je daar meer garantie op hebt bijvoorbeeld, dus daar zouden we ook wel wat progressiever en vrijer in mogen zijn. Maar ook vooral dat het dus in het gezondheidsdomein blijft. Dat was mijn hoofdpunt. Niet alleen in het veiligheidsdomein terugkomt. Ik moet nu wel opschieten, want anders kom ik echt in de knoei. Nog een paar dingen. Er werd al aan gerefereerd door de heer Van der Meide over het Odensehuis en dus de pareltjes. Ook wij zouden dus graag van het college iets meer horen over die structurele financiering daarvan, hoe dat precies zit bij dat soort pareltjes. Ik ga afronden. Er is nog heel veel niet gezegd, maar dat komt ook omdat mijn fractie best tevreden is, met het feit dat we eindelijk een iets betere financiële situatie hebben. Waardoor ook veel van de belangrijke opgaven die we in juli voor ons zagen, waar we mee worstelden, kunnen worden ingevuld. Dit komt ook doordat er eindelijk wat meer geld vanuit het Rijk beschikbaar is. Maar goed, al is niet duidelijk hoe we vanaf 2023 bijvoorbeeld de jeugdzorg moeten gaan doen. Maar goed, dan zal ik me in ieder geval niet meer in driehonderd-plus pagina's begroting hoeven vast te bijten, althans niet als raadslid. Wie houd ik voor de gek, natuurlijk ga ik dat niet doen als niet-raadslid. Ik wens de volgende lichten raadsleden, waarvan misschien al wel een aantal hier zit, alvast veel sterkte met alles wat er nog op ons afkomt in deze roerige tijden. Ik wens u veel plezier toe in een raadsperiode die hopelijk iets minder extreem zal zijn dan deze. Dat moet bijna wel. Opdat er goede en scherpe politieke debatten worden gevoerd die leiden tot, zo hoop ik althans, beslissingen die in het voordeel uitvallen van diegenen die al zo vaak benadeeld zijn. Dank u wel, Voorzitter.

00:54:01

Voorzitter: Ik hoop dat u nog wel een paar maanden bij ons blijft. De heer Rebergen woordvoering.

00:54:09

de heer Rebergen: Dank u wel Voorzitter. We bespreken de beleidsarme begroting voor 2022 die een nieuwe opzet heeft gekregen. De heer Pechler zei het ook al: het is goed leesbaar en het is een overzichtelijke begroting geworden. Onze complimenten daarvoor aan college en medewerkers. Als ChristenUnie geloven we dat ieder mens door God en naar zijn evenbeeld is gemaakt en door Hem is geliefd. Daarmee is namelijk ieder mens waardevol en is goede hulp en ondersteuning voor wie dit nodig heeft, belangrijk. Het maakt dat mensen kunnen blijven deelnemen aan de maatschappij. Bij veel van u zal bekend zijn, dat het vandaag dankdag voor gewas en arbeid is. Eigenlijk noemen we het ieder jaar hier. Als we de begroting lezen, zijn er ook zeker een groot aantal dingen om dankbaar voor te zijn. Ik noem er een paar: afname van het aantal bijstandsuitkeringen gaat sneller dan landelijk, groei van de werkgelegenheid, er is een maatschappelijk akkoord voortgezet onderwijs om kansen te bevorderen, de gezinsverzorgende komt terug, jeugdhulp dat laagdrempelig en dichtbij wordt vormgegeven, het bereik van mensen die minder snel in aanraking komen met cultuur. Voorzitter, daar voel ik mezelf ook wel een beetje op aangesproken. Sommigen weten het misschien, maar ik volg sinds kort de pabo. Muziek en drama stond daar op de agenda. Nu ben ik daar zelf niet heel erg mee opgegroeid, dus ik had er ook niet heel erg veel zin in. Maar goed, dat heb ik nu gehad en ook wel gezien dat muziek en drama wel een belangrijk onderdeel is. Ook in het onderwijs een plek moet krijgen, zodat mensen daarmee in aanraking komen, omdat het goed is voor de ontwikkeling. Dat je daarmee ook didactisch een heel aantal dingen mee zou kunnen doen. Dus wat dat betreft, heb ik afgelopen jaar wel wat ingehaald, maar ik ben er niet mee groot geworden. Dat is iets wat ikzelf tegenkwam.

00:56:04

Voorzitter: De heer Koks.

00:56:06

de heer Koks: Voorzitter, nu is mijn beeld altijd dat juist in de christelijke kerken bijzonder veel gezongen wordt en dat daar ook het nodige drama is. Dus ik begrijp niet precies waar de heer Rebergen opgegroeid is.

00:56:19

de heer Rebergen: Dat klopt, zang met het orgel bij ons nog heel vaak, dat maakt daar wel onderdeel van uit. Daarbuiten heb ik dus niet zo heel veel wat dat betreft. Graag ga ik nu wat verder in op de verschillende onderdelen. Dan begin ik met werk en inkomen. De groei van de werkgelegenheid die ik net noemde bereikt nog niet iedereen. Nog steeds hebben veel mensen een uitkering of staan op andere wijze op de arbeidsmarkt aan de zijkant. Daarom zijn de ambitieuze doelen om mensen te laten uitstromen uit de uitkering, goed om te lezen. Wat we ook als positief bestempelen, is de verlenging van de basisbaan voor de mensen die niet direct betaald werk kunnen doen. Ik denk dat dat de basisbaan een goed instrument zou kunnen zijn. Punten die ons opvielen in iets meer negatieve zin, is de plaatsingen bij de SROI. Dat dat eigenlijk minimaal is. Misschien zou de wethouder daar nog een toelichting op kunnen geven. Wat we zagen bij de indicatoren, is dat die indicatoren

steeds zeggen: afname. Dat is wel heel ruim geformuleerd wat ons betreft. Dat zou misschien wat specifiekere kunnen. Als je kijkt naar armoedebeleid.

00:57:37

Voorzitter: Meneer Koks.

00:57:39

de heer Koks: We hebben het hier al eerder over gehad, dus de constatering dat het aantal bijstandsgerechtigden afneemt, maar dat de mensen die langdurig van de bijstand afhankelijk zijn, dat dat nog steeds groeiende is. Wat vindt de ChristenUnie, u noemt een paar dingen, over de debatjes die we hier gevoerd hebben over het vergroten van basisbanen, het terughalen van de sociale werkvoorziening, een aantal van dat soort productieve arbeid vergroten. Wat vindt u daarvan, als ChristenUnie, dat op dat soort delen ingezet gaat worden, om die bijstandsuitkering naar beneden te krijgen?

00:58:14

de heer Rebergen: Ik probeerde net inderdaad te zeggen dat wat ons betreft de basisbaan een goed middel kan zijn, om mensen mee te laten doen. Voor nu gaat het om een verlenging van de basisbaan, maar we zouden in de toekomst ook zeker moeten kijken: hoe kan het structureel vormgegeven worden? Los van of dat steeds maar moet groeien en groeien, het aantal basisbanen. Want in principe is hetgeen doorstroom van mensen. Maar blijven die mensen in die basisbanen. Of het dan steeds moet groeien, daar ben ik nog niet helemaal over uit. Daar zouden we echt goed naar moeten kijken, hoe we dat zouden kunnen doen. Maar we willen het in ieder geval een structurele positie geven. Dat we het hebben over het productiewerk of het werken met de handen, weet de heer Koks denk ik ook dat we vorige keer samen daarvoor moties hebben ingediend, om dat bij het programma economie ook goed onder te brengen. Daar staan we ook zeker achter. Dan het armoedebeleid. Het plan van aanpak, wat de heer Loopstra et noemde voor de werkende armen, daar sluiten we graag bij aan, bij die vraag. En als we kijken naar de vroeg signalering, die ook al genoemd werd, verwachten wij ook veel van de opbrengsten daarvan. Het onderwijs. Onderwijs is een van de belangrijkste bouwstenen van onze samenleving. Onderwijs biedt kansen en perspectief en helpt kinderen, jongeren en volwassenen hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Leraren, schoolleiders en ander onderwijspersoneel zet zich samen met ouders met hart en ziel in voor de vorming en ontwikkeling van onze kinderen. Zo bieden ze kinderen en jongeren de kans zich te ontwikkelen als persoon, zich te verhouden tot anderen, hun plek in de samenleving te ontdekken en hun talenten te ontplooien. Een paar specifieke punten uit de begroting die we uit willen lichten. Het maatschappelijk akkoord voortgezet onderwijs heb ik net al genoemd. Maar ook goed te noemen, is het maatschappelijk akkoord primair onderwijs, om segregatie tegen te gaan. Als we verder naar de toekomst kijken, dan zouden wij graag een centraal aanmeldmoment hebben voor het onderwijs, omdat dat zou kunnen helpen om de segregatie tegen te gaan.

01:00:09

Voorzitter: De heer Koks.

01:00:10

de heer Koks: Trek je daar dan ook de consequentie uit met het centraal meldpunt, dat ook dat meldpunt bepaalt, sterk gezegd, waar kinderen naar school gaan?

01:00:20

de heer Rebergen: De heer koks weet denk ik ook wel dat de keuzevrijheid voor ons wel belangrijk is. Dus die willen we daar zeker waarborgen. Uiteindelijk is het nu soms zo, dat kinderen vroeg aangemeld worden, juist door de gezinnen waar kansrijke kinderen zijn. En dat bij kansarme kinderen de aanmelding vaak later is, waardoor daar verschil in ontstaat, dat scholen vol zitten en dat ze dan juist naar een andere school moeten. Dus zijn we wel voor, om die verdeling beter te krijgen.

01:00:53

de heer Koks: Dus het aanmeldpunt heeft alleen als enige zin: wie het eerst zich meldt, wie het eerst aan de beurt komt.

01:01:00

de heer Koks: Nee, juist niet. Om dat tegen te gaan. Dat bedoelde ik. Welzijn, gezondheid en zorg. Zorg is allereerst een verantwoordelijkheid van mensen onderling. Binnen sociale verbanden als gezin, familie, vrienden en samenleving zelf, kunnen mensen naar elkaar omzien. Mensen voelen zich veilig en bloeien op in een gemeenschap waar onderlinge verbondenheid bestaat. Het is daarom belangrijk dat de gemeente burgerinitiatieven ondersteunt. Het Odensehuis en Link050 werd net al genoemd. Maar we denken ook bijvoorbeeld aan Stadjers Hand in Hand, De Opstap en Het Overweeghuis. Het is daarom goed in de begroting te lezen, dat de intensivering plaatsvindt op onder andere het multifunctioneel centrum Huis van Ten Post, wijkcentrum Siebe Jan Boumaschool en Kind aan Huis, ik noemde het net al. Voor wat betreft de jeugdzorg, heb ik in mijn inleiding al een paar positieve ontwikkelingen genoemd. Een belangrijk aandachtspunt voor de jeugdzorg is het grip krijgen op de uitgaven, terwijl we niet het systeem, maar de jongeren centraal zetten. Daarom zijn de ontwikkelingen van de OIEG bij de huisartsen, maar mogelijk ook in het onderwijs, een goede ontwikkeling. En is voor de ontwikkeling binnen de jeugdzorg, de samenwerking tussen de gemeenten en jeugdhulpaanbieders erg belangrijk. De heer Nijenhuis zei het net ook al: we kiezen er dus als gemeente ook voor, om extra te investeren in de zorg. Voor wat betreft sport is het belangrijk te blijven investeren in kwalitatief goede sportvoorzieningen. De ontwikkeling van Kardinge is daarbij de komende tijd een belangrijke ontwikkeling. Daarbij moeten we ons blijven inzetten, om mensen die te weinig bewegen in beweging te krijgen. En cultuur, daar wil ik een opmerking over maken, namelijk dat we graag zouden willen dat de cultuur toegankelijk houden voor minima, mensen die vanuit zichzelf minder snel in aanraking komen met cultuur. Ik noemde het net in mijn inleiding ook al willen we graag daarmee bereik. Tot zover.

01:03:09

Voorzitter: Dank u wel voor uw woordvoering. Mevrouw Menger heeft zich digitaal gemeld. Mevrouw Menger bent u daar?

01:03:25

mevrouw Menger: Dank u wel, Voorzitter. De begroting zoals deze ons wordt aangeboden, kan mijn fractie in principe steunen. Uiteraard zijn we ons allemaal ervan bewust, dat de

gemeente er niet rooskleurig voor staat in financieel opzicht. We begrijpen de reden daarvan. Desalniettemin blijven wij benadrukken dat de gemeente moet blijven lobbyen bij het Rijk. Daar waar het Rijk haar verantwoordelijkheid jegens de gemeente laat liggen, sterker nog, het over de schutting blijft gooien, moet de gemeente de rekening blijven neerleggen daar waar deze hoort, en dat is bij het Rijk. Dus geen genoeg nemen met minder, door zich bescheiden op te stellen. Brutaal worden, en blijven. Met betrekking tot de verschillende onderwerpen, jeugdzorg blijft een enorme zorg. Het voorstel waar de wethouder mee komt, om te trachten te ontlasten en te verlichten, heeft onze interesse en aandacht, maar het roept ook vragen op. Dan heb ik het over Samen, het voorstel met betrekking tot WIJ. Daarom zullen wij ook samen met andere fracties het agenderingsverzoek mede-indienen. Daar waar zorgvuldig en afgewogen intensivering en daaruit voortvloeiende benodigde investeringen plaatsvinden, om zodoende de doeltreffendheid en doelmatigheid te vergroten, vindt u ons altijd aan uw zijde. Dit is aan het college gericht. De tekorten bij WMO baart ons grote zorgen. Juist omdat het gaat om maatschappelijke ondersteuning van en voor kwetsbare mensen. Onze vraag aan het college, de wethouder is: waarom zijn deze tekorten zo groot en lijkt het structureel? Wij dragen samen een grote verantwoordelijkheid voor deze doelgroep. Heeft de gemeente voldoende en goed inzicht in de contracten, die zij heeft afgesloten met zorgorganisaties en controleert zij in voldoende mate de geldstromen? Wil de wethouder hierop ingaan? Daarnaast de vraag: wat heeft het college nodig, om dat inzichtelijk te krijgen. Met betrekking tot armoede: armoede treft onze gemeente ongenadig hard. We behoren nog steeds tot de top. Armoede is de verkeerde uitkomst van de welvaartssleutel, het is stigmatiserend en ondermijnt mensen in hun bestaanszekerheid. De ambitie die het college heeft uitgesproken om het tegen te gaan en het ultieme doel om het te laten verdwijnen, middels een plan van aanpak binnen tien jaar, vinden wij heel ambitieus en juichen wij van harte toe. Daarbij sluiten we ons wel aan bij de vraag van de SP: hoe ziet die aanpak eruit en wat gaat dat kosten? Wat gaat het ons opleveren? Graag een antwoord van wethouder. Ook hier geldt wat ons betreft investeringen mits goed afgewogen en een duidelijk doel, zal het langste rendement opleveren. Investeren in educatie, voorlichting, preventie aan de voorkant blijft evident. Wij zijn van mening dat armoede zo groot en divers is, en moet op zichzelf staan. Wat ons betreft zou je dat met chirurgische precisie moeten benaderen. Dus als een uit, schil voor schil moeten afpellen. Daarnaast zijn wij van mening, dat waar je het centraliseert, je het beter kan coördineren en dus efficiënter en effectiever te werk gaat. En in onze optiek kostenbesparend bezig bent als gemeente en dat zou je moeten willen nastreven.

01:06:59

Voorzitter: Mevrouw Menger, de heer Nieuwenhuijsen heeft een vraag voor u.

01:07:05

de heer Nieuwenhuijsen: Voorzitter, een korte verduidelijkende vraag. U gaf aan: armoede moet je schil voor schil afpellen en met chirurgische precisie. Kunt u daar iets meer over zeggen, wat u daar precies mee bedoelt?

01:07:18

mevrouw Menger: Ja, dat zal ik toelichten. Nogmaals, armoede is heel groot. Maar je hebt diverse vormen van armoede. Ik denk als je het per onderdeel aanpakt, dat het dan

doeltreffender is, dan wanneer je het in zijn geheel probeert aan te pakken. Want armoede in zijn geheel oplossen gaat niet lukken. Dat bedoel ik met: armoede is als een ui en moet je schil voor schil afpellen. Ik hoop dat u begrijpt wat ik bedoel? Zoals menstruatie armoede, dat is ook een onderdeel van armoede. Dat vloeit voort uit de armoede. Als je dat stukje aanpakt, kun je dat effectief aanpakken. Zo kun je bijvoorbeeld ook energiearmoede aanpakken, mobiliteitsarmoede, dus mensen die geen auto hebben, maar elders werken en met het openbaar vervoer moeten. Daar eigenlijk geen geld voor hebben op deze manier. Dat valt allemaal onder de grote paraplu van armoede.

01:08:28

Voorzitter: Ik zie de heer Nieuwenhuijsen knikken. Gaat u verder.

01:08:33

mevrouw Menger: Op het gebied van onderwijs zijn wij echt enthousiast over de wijze waarop het college dit aanpakt en ook laat zien dat ze dit prioriteert. De samenwerking en nieuwe vormen die de wethouder realiseert, vinden wij van grote waarde en daarvoor groot complimenten. Nog wel een paar vragen: wat gebeurt er bijvoorbeeld met de opbrengsten van schoolgebouwen die verkocht worden? Vind je dat terug in de realisatie van nieuwoopbouw of reorganisatie? Daarnaast: bent u bereid om, als de situatie daarom vraagt, extra te investeren in taallessen voor de nieuwkomers en daarnaast het opleiden van tolken? Zoals nu gaat om zoals nu gaat het om tijdelijke opvang. Wat ons betreft moet dat nu niet uitmaken. Taal is en blijft van fundamenteel belang. Het komt nu best wel vaak voor dat vooral jongeren moeten tolken voor hun ouders, familie of hele gezin in de opvang, en volgens mijn fractie moeten wij dat niet willen. Je belast kinderen daar extra mee. Ik begrijp uit de motie van de wethouder dat ze naar mogelijkheden wil kijken, om taallessen te organiseren. We vragen dan ook om het iets concreter te maken. Tenslotte met betrekking tot sport, zijn we blij met het plan en de investeringen die de gemeente bereid is te doen. Wij willen benadrukken dat sport en bewegen het fundament is van een gelukkig, gezond leven, kortom het welzijn van iedereen. Wij maken ons wel grote zorgen aangaande de nieuwe ontwikkelingen voortvloeiende uit de coronamaatregelen. Uitsluiting door deze zwaardere beperkende maatregelen ligt op de loer. Hoe kan en gaat de gemeenten waarborgen, dat sport en bewegen voor iedereen laagdrempelig en toegankelijk blijft? Daar waar mensen niet gevaccineerd zijn of beschikken over een coronapas vanwege uiteenlopende redenen, hoe kunnen wij blijven bijdragen aan hun gezondheid op sociaal, fysiek en mentaal vlak? Dank u wel Voorzitter.

01:10:34

Voorzitter: Dank u wel. De heer Boter en dan de heer Bosch.

01:10:39

de heer Boter: Voordat de heer Bosch aan de beurt is, heeft mevrouw Akkerman ook nog wat te vertellen, want wij hebben het opgesplitst. Ik doe eerst de basispijlers namelijk, cultuur, sport en onderwijs, en daarna gaan we het over onze belangrijkste thema werk hebben, en dat doet mevrouw Akkerman. Ik las afgelopen maandag op de site van RTV Noord een artikel van Jeroen Willems. Hij had het over geschiedenisdocent Iris van den Brand van het Parkstadcollege. Zij legde de geschiedenis uit, aan de hand van de regionale geschiedenis van onze mooie provincie en regio. En wat doet dan? Het moderne imperialisme, dat zal toch de heer Koks wel aanspreken, wordt aan de hand van de

Groningse Fongers fabriek uitgelegd. Zo zijn er vele voorbeelden. Dan zult u denken: dan heb ik het over mijn lievelingsvak, zoals de heer Rebergen het ook over zijn lievelingsvak had, namelijk geschiedenis. Maar wat raakt dat aan de begroting? Dat ga ik nu uitleggen, meneer Koks.

01:11:27

Voorzitter: U heeft een vraag.

01:11:28

de heer Koks: Ik heb natuurlijk dat artikel niet gelezen, maar zij rept ook over de strijdbare Groningers die in de jaren twintig en dertig ten strijde zijn getrokken tegen de grote boeren en van daaruit uit hun sociale positie hebben weten te verbeteren. Dat is ook een les uit die geschiedenis?

01:11:42

de heer Boter: Zij is haar onderzoek begonnen in Hoogezand, dus het zou mij niet verbazen dat ze daar ook onderzoek naar heeft gedaan. Dat lijkt mij prima, dat dat deel van de geschiedenis ook verteld wordt. Dat raakt ook aan het programma onderwijs. We versterken aandacht van onze gedeelde geschiedenis en agenderen dit onderwerp met regelmaat. Daar zou dit onderwerp van de heer Koks prima passen. Maar ook het imperialisme van de Fongers fabriek, de bouw van de Martinatoren, de ontwikkeling van het onderwijs, de geschiedenis van het Stadspark en hoe je dat ook wilt koppelen. Maar wat schetst de verbazing van onze partij? Het enige wat genoemd wordt als uitwerking daarvan, is ons slavernijverleden. Een zwarte bladzijde, waar we het eerder over hebben gehad, wat zeker aandacht verdient en met een mooie rondleiding van een docent van mijn oude middelbare school, ook heel goed onder de aandacht komt. Maar waarom niet de oproep of het artikel van Iris van den Brand van het college volgen, en het veel meer in het perspectief van de hele regionale geschiedenis doen? Onze stad bestaat per slot van rekening bijna duizend jaar. Dus zou het ook mooi zijn, om aan de hand van die geschiedenis ons op te voeden.

01:12:39

Voorzitter: Een vraag van de heer De Haan.

01:12:43

de heer De Haan: Voorzitter, dank u wel. De heer Boter is lekker het gras voor mijn voeten aan het maaien, want ik had precies dit RTV Noord-artikel opgeschreven. Het CDA had er ook al een oplossing voor. We hebben namelijk in ons verkiezingsprogramma de vorige keer gezegd: we zouden graag een lespakket willen voor middelbaar en voortgezet onderwijs, over het Groningse basiscanon. Dus dat er een lespakket komt die je aanbiedt aan scholen die daar gebruik van kunnen maken. Ziet de heer Boter daar wellicht wat in?

01:13:09

de heer Boter: Dan ben ik toch blij dat ik als eerste aan het woord was, dan kon ik erover beginnen, over het artikel. Dat is een beetje flauw. Ik zie er niet zo heel veel voordeel in, dat wij als gemeente een hele Canon moeten gaan maken. We hebben heel veel partijen, als het Groninger Museum en Historisch Museum, en we hebben ook heel veel docenten die dat ook heel goed zelf kunnen. Maar op zich, daar waar ondersteuning mogelijk is, zou dat vanuit de gemeente wel geboden kunnen worden. Wij vinden het wel belangrijk dat geschiedenis onderwezen wordt.

01:13:33

Voorzitter: De heer Ubbens.

01:13:34

de heer Ubbens: Voorzitter, ik had opgeschreven: het zou mooi zijn als het college in gesprek gaat met bijvoorbeeld het museum aan de Aa en werk kan maken van een lespakket. Dus ik denk dat we elkaar daar hartstikke mooi kunnen vinden.

01:13:48

de heer Boter: Dan versterken we elkaar daar. Dan wil ik doorgaan met niet mijn lievelingsvak, maar mijn grote passie, en dat is de sport. Uiteindelijk is het goed dat er geïnvesteerd wordt. Mijn buurman, de heer Pechler gaf daar al een vingerwijzing voor. Alleen, als je dat gaat koppelen dan zou er meer investering komen in het financieringsfonds, wat fantastisch is. Maar De Bewegende Stad heeft natuurlijk wel een zeer in de wijkgericht, kunnen ze input leveren. Dat daar budget vanaf gaat, is wat lastig. Zeker in het licht dat wij een doelstelling hebben dat vijftien procent van de achttienjarigen, één keer per week moet sporten. Als je bewegen wilt stimuleren, dan kan dat via Bewegende Stad juist goed; heel laagdrempelig door gebruik maken van de aanwezige speelplaatsjes en omgeving en terreinen en parken. Dus wij zouden wel graag van het college willen horen, of die ambitie niet wat opgeschroefd kan worden, slash er ook gelen gezocht kunnen worden, om de investering van sport nog wat groter kunnen maken. En hoe het college ertegenaan kijkt. Dan hebben we het continueren van het Jeugdfonds Sport en Cultuur.

01:14:45

Voorzitter: De heer Koks wil eerst nog een vraag stellen.

01:14:48

de heer Koks: Over uw sportbetoog. Ik ben wel benieuwd wat u er nu van vindt dat in de voortgangsrapportage nummer twee op bladzijde zevenendertig, om exact te zijn, het overschotten op de sport posten vermeld staan voor bijna twee miljoen bij elkaar. Wat vindt u daarvan, dat die twee miljoen in de algemene middelen dreigen te verdwijnen en niet ten goede komen aan uw passie, namelijk sport?

01:15:17

de heer Boter: Dat is wel jammer. Want er zijn genoeg investeringen te doen in de sport. Er zijn wel een aantal andere partijen hier, die er ook wel ideeën over hebben, dus dat lijkt mij zeer vervelend. Daar gaan we nog eens goed naar kijken voor volgende week.

01:15:27

de heer Koks: Dan gaan we daar gezamenlijk een motie over maken, om ervoor te zorgen dat die middelen ook aan de sport ten goede komen.

01:15:32

de heer Boter: Als wij kwantitatief gezond blijven volgende week, kunnen we daar een mooie motie over maken. Dus dat gaan we doen. Het andere punt van sport is continueren Jeugdfonds Sport en Cultuur. Wat daarin opvalt is dat voor zorg, dat mensen gratis, dus niet tegen een tegenwaarde, kunnen sporten. Wat op zich in de basis heel goed is, want de een kan wat makkelijker een sportclub betalen dan de ander, of een cultuurinstelling. Alleen de andere kant leert dat als iets gratis is, heeft het geen waarde. Dus zeg je het makkelijk af.

Dat maakt het soms heel moeilijk om een team in te delen, omdat er dan opeens maar vier jongetjes of meisjes staan in plaats van acht, die je nodig hebt voor een team in de jeugd. Dus wij zouden er wel voor pleiten. De vraag is aan het college: zou dat kunnen? In een mate, wat dat ook maar kan zijn. Dat kan een tegenprestatie in een kantinedienst zijn, dat kan een laag bedrag van een paar euro zijn. Om toch tegenwaarde daartegenover te zetten, om in ieder geval het waarde te geven en daardoor ook een incentive te hebben, om een slecht Engels woord te gebruiken, om wel te gaan sporten.

01:16:26

Voorzitter: De heer Rebergen.

01:16:28

de heer Rebergen: Dank u wel, ja. Ik ben erg benieuwd waar de heer Boter dat dan tegengekomen is. Ik ben ook actief in binnensportverenigingen en ik zie helemaal niet dat daar onderscheid in is, in wie afzegt. Dat dat er meer zou zijn door mensen die er niets voor hoeven te betalen dan door mensen die er wel wat voor moeten betalen. En zou het niet juist heel mooi zijn, om de drempel zo laag mogelijk te houden dat die kinderen mee kunnen doen?

01:16:55

de heer Boter: Ja, als je echt verder gaat dan sportfinanciering, maar zover zijn we nog lang niet, dan zou je voor kinderen sport gratis moeten maken en een vorm met enige bijdrage daarvoor, zodat het voor kinderen laagdrempelig is om te sporten. Maar ik heb een aantal clubs gesproken, waar inderdaad zo is dat mensen via het Jeugdsportfonds gaan sporten, en helemaal niet verschijnen. Dus die namen staan op de lijst, leuk voor de contributie, maar dan pomp je alleen maar geld rond. Dat heeft niet zoveel zin. Het laatste punt wat ik wil maken is de cultuur. Daarbij sluit ik me aan bij de vraagstukken zoals de heer Van der Meide naar voren heeft gebracht. Dan geef ik nu het woord aan mijn collega, mevrouw Akkerman.

01:17:36

Voorzitter: Mevrouw Akkerman.

01:17:40

mevrouw Akkerman: Dank u wel, Voorzitter. Ik heb namens onze fractie inderdaad gekeken naar werk en inkomen, arbeidsmarkt en werkgelegenheid. De hoofddoelen kunnen wij natuurlijk onderschrijven, dat iedereen zoveel mogelijk financieel zelfredzaam is, het liefst in een betaalde baan. Wat ons opviel in het hoofddoel stond daar niet bij. Dat dat ook als ondernemer kan. Verderop in de stukken staat dat wel, maar het gaat er natuurlijk om dat dat ook een optie is. Er gebeurt veel in het programma, veel goede dingen ook, maar we zijn ondertussen nog steeds negende in de top-tien, als je kijkt naar de bijstandsdichtheid van gemeenten. Dat is een top-tien, dat mag inmiddels bekend zijn, waar de VVD van zegt: daar moeten we uit. We zijn veel hoger begonnen, dus we gaan echt wel die kant op, maar er moet nog wel een tandje bij, om dat ook echt te gaan doen, zoals wij dat zien. De PvdA noemde het ook al: nijpende personeelstekorten. We hebben eerder met een aantal fracties dit jaar, ook schriftelijke vragen gesteld over zwembaden die gedeeltelijk dicht moesten. Dat geldt ook voor horecaondernemers die hun bedrijf niet open kunnen houden of gedeeltelijk moeten sluiten. Ook bijvoorbeeld in de thuiszorg is dat een waar probleem. Dus wij vroegen ons nog af, of wij voor 2022 een doel zouden moeten toevoegen in de begroting. Dat we dan

als doel stellen dat we willen voorkomen dat bedrijven en of organisaties gedeeltelijk moeten sluiten vanwege personeelstekorten.

01:18:56

Voorzitter: De heer De Haan.

01:18:59

de heer De Haan: Voorzitter, dank u wel. Ik hoor u terecht een probleem noemen. Wat is de oplossing die u voorstelt?

01:19:05

mevrouw Akkerman: We hebben eerder aangegeven, dat wij denken dat we meer nog met mensen in gesprek moeten die werk zoeken, over waar die tekorten zitten. Dat het niet een kwestie van vrijblijvendheid is. Dat je ook op een gegeven moment moet zeggen: ok, ik heb nooit in de horeca gewerkt, maar ga het nu wel doen, want er is op dit moment zo veel vraag. Het is ook bijna luxe, want je als je zegt: horeca vind ik echt helemaal niks, dan zou je in de thuiszorg terecht kunnen of in een zwembad. Dus er is ook nog echt keuze. Wij denken dat je daar harder op kunt stimuleren. Voor de groep waar het vaak over gaat, die echt moeilijk mee kan komen waarvan we zeggen: ja, dat is een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Hebben wij een tijd terug een bijeenkomst gehad over Kansrijk Groningen. Dat staat niet in onze begroting, want dat wordt uit NPG-gelden betaald. Hebben we toch wel succes met mensen die misschien soms wel twintig jaar niet werken, waarvan dus heel makkelijk gezegd wordt: die komen er nooit meer tussen. Maar door hele intensieve begeleiding, ze werken met een buddy met iemand die ook de ervaring heeft van: wat kom je dan tegen als je wel weer die stap gaat maken? Maken zij wel die successen. We hebben volgens mij ook al eerder gezegd: zet dat geld bijvoorbeeld niet in op een basisbaan, maar zet dat geld in op echt intensieve coaching. Dus aan de ene kant meer verplichten, maar ook intensieve begeleiding. Die combinatie.

01:20:21

Voorzitter: De heer Rebergen.

01:20:22

de heer Rebergen: Ik ben wel heel blij met deze toelichting van mevrouw Akkerman, want in eerste instantie dacht ik dat zij bedoelde, om die bedrijven overeind te gaan houden, bijvoorbeeld met financiële steun. Maar als ik het goed begrijp, gaat het meer over die match van werkzoekenden en bedrijven, om dat op een goede manier te doen. Een van de oplossingen die meneer Koks ook aangaf, was om meer productiewerk hiernaartoe proberen te halen. Mevrouw Akkerman zegt: er zijn ook sectoren waar heel veel tekorten zijn, laten we daar nu wat aan doen. Maar moet daar nog meer bij? Want er wordt al heel veel gedaan. Er worden speciale beurzen voor bijvoorbeeld horecapersoneel georganiseerd of voor zorg. Wat zouden we dan nog meer kunnen doen dan behalve dat?

01:21:06

Voorzitter: Mevrouw Akkerman, ter afsluiting.

01:21:07

mevrouw Akkerman: Ja, volgens mij geef ik dat antwoord net op de vraag ook van het CDA. Misschien om het nog wat concreter te maken, wij zijn ook nog steeds voorstander van een

tegenprestatie. Dus wij denken ook dat dat nog bij kan dragen om dat toch dichter bij elkaar te krijgen uiteindelijk.

01:21:22

Voorzitter: De heer Bosch.

01:21:25

de heer Bosch: Dank u wel, Voorzitter. Allereerst ook dank aan alle ambtenaren die hebben meegewerkt aan deze begroting en die hebben opgesteld. Hij is goed te lezen en in de begroting in de nieuwe stijl is het duidelijk welke keuzes er gemaakt worden. Er zijn drie onderwerpen die ik wil aansnijden. Dat zijn de individuele studietoelagen, sportbegroting en de nachtcultuur. Te beginnen met de individuele studietoelagen. Het leenstelsel maakt al een hoop kapot, dus wil je gaan studeren zonder rijke ouders, moet je daarnaast een bijbaan hebben. Helaas is dat voor sommige studenten niet mogelijk en daarvoor is de individuele studietoelage in het leven geroepen. Dat zorgt ervoor dat je in ieder geval wat minder hoog in de schulden hoeven te steken of überhaupt kunt studeren. De gemeente Groningen doet dit absoluut niet slecht. Studenten boven de eenentwintig krijgen driehonderd euro per maand als toelage. Er zijn gemeentes die dat nog veel minder doen. Maar als je nadenkt over dit potje, dan is het toch heel erg weinig. Aan de ene kant, omdat het maar tien procent is van het minimumloon. Dat staat vast aan het minimumloon, dus dat betekent dat het vergelijkbaar is met zeven uur in de week werken. De meeste studenten werken veel meer dan zeven uur. Nibud heeft dat op dertien uur gezet. Dus is het logisch, dat je studenten die niet kunnen werken, het gemiddelde aantal uren geeft aan minimumloon, zodat zij mee kunnen komen met hun medestudenten. Dat zou neerkomen op vijfhonderdvijftig euro per maand. Daarnaast is er iets landelijks en dat is het jeugdminimumloon. Mensen van achttien, negentien, twintig verdienen minder dan hun medevolwassenen daarboven. Daar gaan wij natuurlijk niet over hier. Maar ons individuele studietoelage is wel daarop gebaseerd. Dat betekent dus dat als je achttien bent, dat je huur even hoog is, dat wat je in de supermarkt betaalt even hoog is, maar dat je maar de helft van je individuele studietoelage krijgt. Dat slaat wat ons betreft helemaal nergens op. Er is geen logica aan vast te binden. Er blijft ontzettend veel over in het potje, dat staat ook in de aanbestedingsbrief aangegeven. Dus wij kunnen zonder dat we daar extra geld voor vrijmaken, iedereen eenzelfde bedrag betalen en dat maakt het veel eerlijker.

01:23:49

Voorzitter: De heer Koks.

01:23:54

de heer Koks: Ik sta helemaal achter uw verhaal. Inderdaad, ook dat er tweehonderdvijftig duizend euro over blijft op de begrotingspost van dit jaar. Maar u refereert aan het Nibud. Die zeggen ook dat er in die meerkosten regeling voor langdurig zieken, dat die mensen een compensatie van duizend euro per jaar zouden moeten krijgen. U refereert aan het Nibud in verband met die studie. Vindt u dan ook dat de mensen die langdurig ziek zijn, op datzelfde Nibud-niveau zouden moeten zitten?

01:24:28

de heer Bosch: Voorzitter, de achtergrond hiervan heb ik echt niet nu paraat. Maar ik zie graag de voorstellen van de SP tegemoet, en dan ga ik dat op dat moment beoordelen. Ik wil

graag doorgaan met de sport. Dan sluit ik me allereerst aan bij de opmerkingen van VVD en de Partij voor de Dieren, over het budget voor buitensporten. Daarnaast wil ik graag benoemen dat de capaciteit hier in Groningen, zoals we allemaal weten, erg krap is. Dat is zond en daarom is het goed dat er in ieder geval in 2022 extra wordt uitgegeven, maar de structurele middelen voor daarna missen. Terwijl, als je de capaciteit in de sport wilt uitbreiden, juist lange termijn investeringen nodig hebt. Dus hierbij vermelden wij dat wij heel graag zien, dat dat op lange termijn ook omhooggaat, zodat iedereen in onze stad kan sporten, dicht bij huis, op een laagdrempelige manier. Daarnaast vinden wij het opvallend en ook wel vreemd, dat de studentensport helemaal niet betrokken wordt bij het huidige beleid. Studentensportverenigingen worden niet meegenomen in het capaciteitsonderzoek. Ook in de gehele sportvisie wordt daar niet over gesproken. Wij gaan daar natuurlijk later over doorpraten, wanneer de sportvisie wordt vastgesteld, maar ik wil toch wel benoemen dat dat een doorn in ons oog blijft. Dan ga ik verder naar mijn laatste onderwerp en dat is nachtcultuur. Iets waar structureel veel en veel te weinig aandacht aan wordt gegeven. De waarde aan de nacht en de waarde die het heeft om jezelf daar te zijn, om los te kunnen laten, te feesten, te dollen, vrienden te maken, te ontdekken en te ervaren. En hoewel we het hier in de raad bijna nooit daarover hebben, stonden er voor corona zeven dagen in de week van tien uur 's avonds tot zeven uur 's ochtends, mensen te feesten. Op verschillende plekken in de stad, maar vooral in de Poele- en de Peperstraat. Duizenden mensen iedere dag weer. Dat is omdat het gaat waar het leven om gaat. Omdat dat geluk is en omdat dat voor heel erg veel mensen een uitlaatklep is, die belangrijk is. Natuurlijk zijn er mensen die op hun eigen manier die uitlaatklep hebben, op een andere manier, bijvoorbeeld door te sporten en liever niet meer een nachtje in de Peper- of de Poelestraat staan. Die zijn hier vast, maar dat betekent niet dat die duizenden inwoners van Groningen die dat wel heel graag doen, aandacht verdienen. Dat we waarde moeten hechten aan de nachtcultuur. Daarom hebben wij, mede naar aanleiding van een technische sessie van een paar weken geleden, vijf punten opgesteld om waarde te hechten aan de nachtcultuur en om te zorgen dat we dat mooier, veiliger en beter kunnen maken. Het eerste punt is het opstellen van een nachtvisie. Als je daarmee begint, kun je opschrijven waar je als raad naartoe wilt, wat je ziet en wat je in die nacht wilt gaan bereiken. Je moet dat allereerst vaststellen en dan moet je het bijvoorbeeld hebben over: hoe het nu kan dat een op de negen studentes verkracht wordt tijdens haar studententijd. Dat zijn vreselijke cijfers. Daar moet je als raad een plan voor hebben, om dat aan te pakken. Dat kan bij uitstek in een nachtvisie. Maar ook dingen als diversiteit in de nacht, zijn zaken waar je aan kunt werken en zijn dingen die je kunt opschrijven in de nachtvisie. Daarnaast heeft de horeca het ontzettend zwaar. De maatregelen gaan nog lang verlengd worden, ik zie daar nog lang geen einde aan. Waarbij je soms het kan hebben over een ondernemersrisico, is dat in het geval van corona niet meer te doen. Daarom willen wij graag een onderzoek naar de mogelijkheid om de leges die we vragen aan de horeca, om te kijken op welke manier we dat kunnen differentiëren en op welke manier we daarvan in ieder geval de helft kwijt kunnen schelden, zodat we als gemeente dat verlies dat de horeca heeft, gezamenlijk delen. Het derde punt, en daar is het vaker over gegaan, is het Nachtstadhuis. Gisteren ook in het Dagblad van het Noorden. Dat is echt een unieke kans in Groningen, omdat wij zo veel nachtcultuur dicht bij elkaar hebben. Dus je kan de Poele- en de Peperstraat een stuk veiliger maken, door een plek, een veilige plek, waar je naartoe kan, om dat te realiseren.

01:28:58

Voorzitter: De heer De Haan.

01:28:59

de heer De Haan: Voorzitter, dank u wel. Tijdens die presentatie over het Nachtstadhuis, werd ook gezegd: dan kunnen we een meisje bijvoorbeeld vertellen van: zou je wel een pilletje nemen, je kunt beter een half pilletje nemen, je bent een licht meisje. Zoiets. Is de heer Bosch het eens dat dat niet het doel mag zijn van zo'n stadhuis? Dat wij drugs, illegale drugs waar een verschrikkelijke wereld achter zit, dat we dat gaan legaliseren? Dat we dat als gemeente niet moeten willen.

01:29:27

de heer Bosch: Voorzitter, de heer De Haan haalt allereerst twee dingen door elkaar. Er is een plan voor een Nachtstadhuis. Dat is een veilige plek waar je naartoe kan, als er iets gebeurt wat niet heftig genoeg is om naar de politie of het ziekenhuis te gaan, maar wel heftig voor jou is. Dat is in de nacht open. Daarnaast zou die locatie eventueel mogelijk mogelijkheden kunnen bieden, om overdag trainingen aan te bieden en om voorlichting over drugs te geven. Dan ingaande op het punt. Ik vind het altijd zo moeilijk om dit te horen van een partij in de jongste gemeente van Nederland. Want daarmee plaatst het CDA zichzelf volledig buiten de belevingswereld van duizenden jonge mensen. Je kan zeggen: het is niet normaal. Dat kan een mening zijn. Maar als je spreekt met jonge mensen over het drugs- of alcoholgebruik, dan vindt negentig procent het wel normaal. Dan zeg ik niet dat je dat gratis moet gaan uitdelen, natuurlijk niet, maar goede voorlichting hoort bij iets wat ontzettend veel gebruikt wordt door jonge mensen.

01:30:30

Voorzitter: De heer De Haan wil graag reageren, maar uw tijd zit er eigenlijk op meneer Bosch. Heeft u nog een laatste punt?

01:30:37

de heer Bosch: Wij zullen met de vijf punten, die ik helaas niet af kan maken, maar de vijf punten kunt u gaan zien, volgende week in de begroting. Dan wil ik toch mooi afsluiten: met deze vijf punten hechten wij waarde aan de nacht en versterken we de nacht. Omdat de nacht te belangrijk is, om niet in de schijnwerpers te zetten. De waarde die het heeft om daar jezelf te zijn, los te kunnen laten, te feesten, te dollen, vrienden te maken, te ontdekken en te ervaren, is onbetaalbaar.

01:31:06

Voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Meide u wilde er nog wat over zeggen? Maar we zijn door de tijd heen. Wie volgt? De heer De Haan.

01:31:19

de heer De Haan: Voorzitter, dank u wel. Dan begin ik met een reactie, want ik heb wel tijd. Ik val voor mijn gevoel ook nog wel een beetje onder de jongeren. Ik ga ook graag nog een keer in de twee weken op stad of een lekker biertje drinken in de kantine. Als ik dan om me heen kijk, dan vind ik het echt bizar als je kijkt hoeveel er wordt gesnoven. Dat mogen wij niet normaal vinden, dus daar zal ik me altijd tegen blijven verzetten. U heeft het net over een op de negen van de vrouwen die heeft te maken met een verkrachting. Ook dat vind ik een heel goed punt van u. En dat wil ik helemaal niet vergelijken met drugs, ik bedoel niet

die vergelijking, maar ook daarvan blijven we zeggen, en dat weet iedereen, dat is niet normaal. Als je kijkt naar de hele onderwereld die onder die drugs zit, daarvan zeg ik dan persoonlijk: dat vind ik niet normaal.

01:32:08

Voorzitter: De heer Pechler.

01:32:10

de heer Pechler: Dank, Voorzitter. Als overheid financieren we natuurlijk ook lokale verslavingszorginstellingen, waar mensen dan naartoe kunnen om hun drugs gratis te laten testen, om er zeker van te zijn dat er geen troep in zit. Als de heer De Haan die hele onderwereld het probleem vindt, is het dan juist niet tijd om al die drugs te legaliseren?

01:32:33

de heer De Haan: Dat is wat mij betreft niet de oplossing. Wat mij betreft ligt de oplossing veel meer in het oprollen van al die criminele netwerken. Dan de begroting.

01:32:42

Voorzitter: De heer Nieuwenhuijsen.

01:32:46

de heer Nieuwenhuijsen: We moeten er misschien niet helemaal een drugs- en alcoholfeestje van maken. Is de heer De Haan het dan ook wel met mij eens, want u bent altijd vrij stevig inderdaad op softdrugs en wat u ervan vindt. Maar er is ook een flinke alcoholproblematiek waar we iets mee moeten en een cultuur die anders zou moeten, denk ik?

01:33:07

de heer De Haan: Dat ben ik met u eens. Ook alcohol kan een probleem vormen en is een probleem. Ook daar zien we veel verslaving. Alleen de hele wereld die daarachter schuilgaat vind ik wel anders. Dan gaat het weer over legaliseren et cetera. Maar wat mij betreft is alcohol wel een iets ander probleem. Als we een gezonde stad willen zijn, is ook daarin goede begeleiding, denk ik, van belang. Dan de begroting Voorzitter. Dit was een korte maar intensieve periode. Ik kan me grotendeels aansluiten bij de mooie woorden van de heer Nieuwenhuijsen, behalve dan dat het zijn laatste begroting is als raadslid en hopelijk mijn laatste begroting als niet-raadslid. Toch al wel de zesde of de zevende, denk ik. Wel de laatste begroting van dit college, al is dat een beetje twijfelachtig, als je bijvoorbeeld naar de landelijke politiek kijkt. Wij in Groningen kunnen dat vast heel anders. De coronacrisis heeft het de afgelopen periode niet makkelijker opgemaakt en daardoor moeten we soms voorzichtig zijn met het trekken van conclusies. Om positief te beginnen: het gaat goed met de economie. Dit zien we bijvoorbeeld in de cijfers van de bijstandsgerechtigden. Ruim onder de tienduizend. Historisch laag, en dat is fijn voor al die inwoners die daardoor weer mee kunnen doen in onze maatschappij. Daarmee zijn we er nog niet. Het werd al eerder genoemd en een groot deel van mijn woordvoering is al weggemaaid. Er moet meer gebeuren om juist die groep, die langdurig in de bijstand zit, ook aan het werk te helpen. Een van de speerpunten van dit college was de basisbaan. Door opstartproblemen en de coronacrisis, zijn de doelen van het college nog niet allemaal bereikt. Het zal geen geheim zijn dat de basisbaan niet per se onze favoriet was. Wij zien dit als een soort van melkertbaan. We kunnen daar kritiek op hebben, we kunnen zeggen dat we het niet willen,

maar we kunnen ook een alternatief bieden. Daarom pleit het CDA voor de basisbaan. Ik heb het de basisbaan 2.0 genoemd. Een baan in het normale bedrijfsleven, het soort werk dat ook helemaal wordt overgelaten aan bedrijven en niet bepaald wordt door de overheid. De voorwaarde is dan wel dat het geen vervanging wordt van een bestaande baan. Het wordt een baan die wordt betaald door de overheid en het bedrijfsleven. In Rotterdam zijn nu bezig met, ze noemen het daar ook een basisbaan een wijkbasisbaan, ze doen daar een pilot met tien van die banen. Wij doen dat hier iets groter. Als CDA kijken wij ook echt naar de lessen die daar worden geleerd. Ook de lobby die zij doen richting het Rijk, voor meer vrijheid binnen de uitbetaling van die uitkering, en wij pleiten dus voor de basisbaan 2.0.

01:35:49

Voorzitter: De heer Koks.

01:35:54

de heer Koks: Voorzitter, er bestaan toch allerlei loonkostensubsidieregelingen die tot doel hebben wat u beschrijft? Wat moet ik mij bij deze christelijke basisbaan voorstellen?

01:36:11

de heer De Haan: Als u alle ins en outs wilt weten, dat kan. We hebben een groot rapport vanuit het CDA over de basisbaan. Dat maakt het soms wat ingewikkelder, dat we hier ook een basisbaan hebben. Wat ons idee vooral over deze basisbaan is, is dat we de basisbaan die we hier in Groningen hebben, dat we dat samen met het bedrijfsleven gaan doen. Financiering vanuit de overheid en bedrijfsleven, en dat we daarin ook de financiën niet alleen bij ons leggen.

01:36:36

Voorzitter: De heer Bottema.

01:36:40

de heer Bottema: Die basisbaan 2.0, hebben de mensen die daar werken, wel kans op doorstroming naar regulier werk?

01:36:47

de heer De Haan: Ja. Dat is wel het idee. Het hebben van werk is een belangrijke factor in de gezondheid en het welbevinden van mensen. Helaas zijn er in Groningen nog veel mensen die leven in armoede. De heer Koks begon net ook al over de grote ambities van dit college. De wethouder heeft aangegeven: over tien jaar zou er, als het goed is, geen armoede meer moeten zijn in Groningen. Dat zijn grote ambities. Als we dan naar deze begroting kijken, ik zeg het in iets mildere woorden dan de heer Koks, maar dan zien we daar eigenlijk nog geen verandering in. Dus wij denken: als je dan zo' ambitie neerlegt, waar vinden we dat dan in deze begroting? Het is vorige week tijdens het vragenuurtje volgens mij ook al over de presentatie gegaan van volgende week bij Let's Gro. Onze fractie verbaast het dan wel, als je zo'n ambitie hebt: over tien jaar geen armoede meer, waar zijn dan die nieuwe radicale oplossingen die wijzen richting Groningen zonder armoede?

01:37:44

Voorzitter: De heer Rebergen.

01:37:47

de heer Rebergen: Dank u wel. We hebben het nieuwe armoedebeleid eerder al besproken.

Ook aangegeven hoe we dat zouden willen; doorbreken van de generatiearmoede. Maar dat daar een verschuiving van budgetten nodig is. Een van die mogelijkheden is: Omarm Groningen. U zegt nu: "Ik zie eigenlijk geen oplossingen vanuit het college." Er wordt gekeken: hoe zouden we nu juist de verlichting op een andere manier kunnen bekostigen, zodat we kunnen inzetten op dat doorbreken van de generatiearmoede. Daar zijn we toch volop mee bezig?

01:38:19

de heer De Haan: Daar zijn we volop mee bezig. Maar als je zegt: over tien jaar is er geen armoede meer in Groningen. Ja, dan vraag ik me af of dit voldoende is. We gaan het zien. Maar als u van mening bent, dat als we dit plan tien jaar doorzetten, dat er over tien jaar geen armoede is, dan kan het ook. Maar dat zullen we dan zien. Als we terugkijken moeten we ook erkennen dat er op gebied van de jeugdhulp, dat we daar nog lang niet zijn. Er zijn mooie stappen gezet. Bijvoorbeeld met de ondersteuning jeugd en gezin. Maar we lezen in de begroting ook, dat we nog niet zijn waar we willen zijn. Daarin vormt de nieuwe inkoop jeugdhulp denk ik een belangrijke stap. Er wordt al een poos over gesproken en het duurt al een tijdje. Maar ook mijn fractie maakt zich wel wat zorgen we. Er is een adviesrapport gekomen van het PPRC en Victor. Wat vooral gaat over de samenwerking met de andere Groningse gemeenten, waarbij er een gevaar ligt, omdat gemeenten allemaal dezelfde aanbieders hebben. Dat als je daarin niet genoeg samenwerkt, er gaten ontstaan. Het is vandaag niet het moment, om daar een uitvoerig debat over te gaan hebben, over die inkoop. De resultaten uit de begroting laten wel zien dat het huidige beleid nog niet de beoogde besparingen oplevert. Op het gebied van onderwijs, heeft het CDA al eerder aangestipt dat wat ons betreft het lerarentekort het grootste probleem is. We zijn er ons van bewust dat de gemeente daarin niet de grootste speler is en dat probleem ook niet in zijn eentje kan oplossen. We hebben wel een aantal voorstellen gedaan over bijvoorbeeld een grootschalige meeloopdag. Een stagevergoeding voor, zoals de heer Rebergen, die in het onderwijs aan de gang gaan. De Groningse lerarenbeurs. Wat ons betreft blijft toch wel die focus belangrijk, ook juist op dat lerarentekort, want we kunnen een hele hoop dingen willen in deze stad, maar als we dat lerarentekort niet oplossen, dan komt er uiteindelijk vrij weinig van. Op het gebied van sport, is het fijn dat er weer volop gesport wordt. We kennen de maatregelen van gisteren, dus we hopen dat dat niet te veel effect heeft. Maar waar het onderwijs niet kan zonder goede leerkrachten, kan de sport niet zonder goede vrijwilligers. Je merkt aan alles dat het voor verenigingen steeds lastiger wordt, mensen te vinden voor een bestuur, voor achter de bar te staan, maar ook voor scheidsrechters. Als ik dan nog een proefballonnetje mag op blazen, dan zouden wij graag zien dat er bij de sportprijzen, bij het Groningse Sportgala worden altijd allemaal prijzen uitgereikt aan de beste Groningse sporter et cetera. Wat ons betreft komt er ook aparte een prijs voor de scheidsrechter van het jaar. Dat zagen we in Den Haag al terugkomen en ik denk dat het een mooie manier is om deze belangrijke mensen een beetje extra in het zonnetje te zetten. Over mijn laatste punt cultuur, wil ik het kort houden. Daar heb ik net al met de heer Boter over gespard. Wij zouden graag een lespakket over het Groningse basiscanon zien. Dan eindig ik met een quote van een leerling die zegt: "We hebben het vaak in de klas over Rome of zo. Daar ga ik misschien een keertje heen, maar ik fiets elke dag door deze stad. Het is leuk als je daar juist veel meer van weet."

01:41:26

Voorzitter: Dank u wel. Meneer Atema, woordvoering.

01:41:29

de heer Atema: Het aantal mensen in de gemeente Groningen die afhankelijk is van de bijstand, is historisch laag. Mooi. Daarentegen is het aantal gezinnen dat langdurig in de bijstand zit, juist toegenomen.

01:41:40

Voorzitter: Mevrouw Akkerman heeft daar al meteen een vraag over.

01:41:44

mevrouw Akkerman: Dank u, Voorzitter. Misschien een beetje flauw dat ik hem dan nu stel en niet bij het CDA. Maar er wordt steeds gezegd: historisch laag. Ik weet niet hoever we terug willen in de geschiedenis, maar in 2008 hadden we in de gemeente Groningen zeventuizend mensen met een bijstandsuitkering. Dat vind ik een behoorlijk stuk minder dan waar we nu op zitten. Dus ik vind het een beetje te optimistisch, om dan te zeggen: historisch laag.

01:42:06

de heer Atema: Ik neem het woord historisch terug, meneer de Voorzitter, het is laag. Het aantal mensen in de bijstand is juist toegenomen en dat leidt tot een vergroting van de tweedeling in de maatschappij. Om deze mensen uit de bijstand te halen, moet nog meer ingezet worden op doorstroom naar reguliere arbeid. Hiervoor zou bijvoorbeeld gebruikgemaakt kunnen worden van het Talentperron op het Harm Buitenplein. Volgens de cliënt manager aldaar, kan iedereen die het wil na een bezoek met een baan of stage of opleiding de deur uit. Uitstroom naar werk is hoog. Mede dankzij het aantrekken van economie. Het betreft vooral jongeren die nog maar kort in de bijstand zaten en de kansrijken. Aangezien op dit moment landelijk gezien meer vacatures zijn dan geregistreerde werklozen, is het nu zaak om de minder kansrijken aan de baan te helpen. En we hebben wij het over echte banen en niet over projecten zoals Schakelkans en de basisbaan. Onze weerstand tegen de basisbaan zoals de gemeente Groningen...

01:43:09

Voorzitter: Meneer Nieuwenhuijsen.

01:43:10

de heer Nieuwenhuijsen: Ik snap wat de heer Atema zegt, maar is hij het ook met mij eens, dat het dan dus ook wel om fatsoenlijke banen zou moeten gaan. Dus los nog van de hele discussie over een ontspannen samenleving en minder werken, maar als we dan werken, dat het betaald, fatsoenlijke banen zijn. Dus niet banen waar je nauwelijks van rond kunt komen of die met name parttime ook helemaal niet voldoende opleveren.

01:43:33

de heer Atema: Daar ben ik het mee eens. Dan zou bijvoorbeeld een basisinkomen ook een mooi instrument zijn. Vandaar ook dat wij tegen de basisbaan zijn, zoals die in Groningen wordt uitgevoerd. Want de definitie van basisbaan is dat je werkzaamheden laten doen door mensen die geen enkel zicht heeft op doorstroming naar regulier werk en die niemand wil financieren. Daarom voelen wij meer voor de basisbaan 2.0, zoals in Rotterdam wordt uitgevoerd.

01:43:58

Voorzitter: De heer Koks.

01:44:01

de heer Koks: Voorzitter, die permanente stigmatisering van die basisbanen ergert mij mateloos. Het zijn mensen die zinvol maatschappelijke taken vervullen. Het zijn mensen die door de overheid gefinancierd worden. De helft van de mensen die hier zit, wordt door de overheid gefinancierd. Hoe kunt u nu met droge ogen beweren dat basisbanen geen fatsoenlijke banen zijn? Want ze voldoen aan alle voorwaarden, die ook aan de baan van de heer Boter die bij weet ik veel waar een universiteit of zo werkt en betaald worden door de overheid, allerlei mensen worden betaald door de overheid. Het is stigmatisering.

01:44:34

de heer Atema: Het nadeel van de basisbaan is dat je mensen uit de bijstand haalt en ze daarin stopt, tenzij het toekomstige college tot in eeuwen van dagen die basisbanen in stand houdt. Vandaar dat wij ook pleiten voor de Rotterdamse versie 2.0, waarbij je mensen wel kans geeft op echt werk. Om bij Rotterdam te blijven: armoede en gezondheid gaat vaak hand-in hand. Uit Rotterdams onderzoek uit honderddrieënvijftig kinderen is gebleken, dat baby's van vier maanden al de negatieve gevolgen ondervinden van het in armoede opgroeien. Dan hebben we het over gezondheid, taalachterstand en psychisch-sociale problemen. We hebben bij de begroting niet gezien, dat daar door Groningen stappen worden ondernomen. Wellicht dat dat ook meegenomen kan worden in de nieuwe organisatie Samen. Graag een reactie op dit punt. Dan nog enkele opmerkingen over armoede. De laptopregeling. Wil je kinderen echt uit armoede halen, dan is goede scholing van belang. Vandaar dat Stadspartij voorstelt om de laptopregeling uit te breiden tot gezinnen met een inkomen van honderdveertig procent van het minimuminkomen. En met kinderen die in armoede leven, zijn wij van mening dat je het beleid nog meer moet richten op praktische zaken en moeten ouders meer aangesproken worden op hun verantwoording. Een slecht voorbeeld doet slecht volgen. Over de schuldhulpverlening kunnen wij kort zijn. Deze is goed op orde. Jeugdzorg: door de nieuwe inkoop Jeugdzorg, krijgen we meer grip op de kosten. Tot die tijd blijven wij nog vastzitten aan een dure, open house constructie. Om de kosten niet te laten oplopen, moeten er slimmer en efficiënter gewerkt worden. Daartoe zijn inmiddels al stappen gezet. In dat verband is de Stadspartij ook verheugd over de bundeling van krachten van de stichting WIJ, team Jeugd en Gezin en Samen. Een goede ontwikkeling. Vooral omdat er nog meer wordt ingezet op vroegtijdige signalering en praktische hulpverlening. Dat betekent wel dat WIJ anderhalf zo groot moet worden en we vinden het ook verstandig dat dat gefaseerd gaat gebeuren. Wij vragen ons overigens wel af wie uiteindelijk de regie gaat voeren over Samen. Dan sport en beweging. In verhouding tot bijvoorbeeld cultuur geeft het college relatief weinig eigenlijk aan sport. Met betrekking tot sport en beweging, stellen wij vast dat de sportvoorzieningen zowel binnen als buiten, zich nog onvoldoende in de nabijheid van de eigen woonomgeving bevindt. Met name ten aanzien van plekken in de openbare ruimte die hiervoor geschikt zijn, is nog een wereld te winnen. Met betrekking tot het onderdeel: Iedereen doet MEE, blijkt dat mensen met een beperking, LHTB-achtergrond en migranten, nog steeds significant minder meedoen aan sport en bewegen. Naast deels zichtbare en deels onzichtbare drempels komen ze vaak niet in aanmerking voor financiële ondersteuning. Voor gezinnen met een inkomen minder dan

honderdtwintig procent dan het minimum, is er een extra bijdrage beschikbaar om te kunnen sporten. Wat ons betreft, wordt voor mensen uit deze doelgroep dit percentage opgetrokken tot honderdveertig procent van het minimuminkomen. Graag een reactie.

01:47:40

Voorzitter: Meneer Sijbolts.

01:47:45

de heer Sijbolts: Dank u wel Voorzitter. Zoals waarschijnlijk verwacht, kunnen wij op hoofdlijnen wel aansluiten ten aanzien van sport bij de bijdrages van de VVD, CDA en ook de Partij voor de Dieren. Ik weet niet hoeveel tijd ik nog heb?

01:48:04

Voorzitter: Heel weinig.

01:48:05

de heer Sijbolts: Ja, daar was ik al bang voor. Wij maken ons met de Sportkoepel zorgen over de indexatie van de sporttarieven en in het bijzonder maken we ons ook zorgen over de mogelijke kostenstijging in de komende jaren voor de sportverenigingen in Haren en Ten Boer. De gemeentelijke herindeling mag er niet voor zorgen dat de tarieven die deze clubs mogelijk in de toekomst moeten gaan hanteren, leidt tot verminderde sportdeelname. In die zin is het slim van het college, om de harmonisatie over de gemeenteraadsverkiezingen van volgend jaar heen te tillen. Ook hebben wij zorgen over de definitie die het college hanteert, ten aanzien van het co-investeringsfonds. Het college blijft ervoor kiezen om investeringen in sport ook via dit investeringsfonds te blijven financieren. Wij hebben met andere partijen in de gemeenteraad al vaker laten weten, dat dat toch wel een verschil van inzicht is, hoe je dat co-financieringsfonds zou moeten gebruiken en moeten besteden. Daarnaast wordt er gesproken over een aantal investeringen en hervormingen, in het jaar 2022. Het gaat in totaal om een bedrag van één komma drieënvijftig miljoen. Wij vragen ons af, of een aantal van die investeringen niet beter via het stedelijk investeringsfonds besteed zouden kunnen worden, want dat betekent dat we geld overhouden voor sport. Het verdwijnen van de paardensport van de drafbaan vinden wij nog steeds een historische blunder. En extra pijnlijk is het, dat er nog steeds niet begonnen is met de werkzaamheden, maar dat de draf sport onder stoom en kokend water met dwang, al van de drafbaan is verwijderd. Laat ik het daar vanwege de tijd bij laten.

01:49:45

Voorzitter: Ik dank u voor uw bereidwilligheid. De heer Onnes.

01:49:55

de heer Onnes: Voorzitter, ik zou na alles wat hier al naar voren is gekomen, nog even wat nader vanuit onze fractie in willen zoomen op het deelprogramma werk en inkomen. Ik wil duidelijk zullen: de punten die in het programma sociaal aan de orde zijn gekomen, zijn voor onze fractie sowieso bijzonder belangrijk. Wij vinden het een kerntaak van de gemeente, om op te komen voor welvaart en welzijn van al haar inwoners. Dit is ons uitgangspunt op alle beleidsterreinen die aan de orde zijn: uitgaan van de inwoners. In het algemeen zijn we dus positief ten aanzien van de meeste punten in dit deelprogramma werk en inkomen. Er wordt onder andere gesproken over gelijke kansen. De PVV-fractie kan daarin inderdaad meegaan, in wat er in de begroting over gesteld wordt. Wij delen uw mening, dat meedoen via betaald

werk altijd de voorkeur heeft, maar dat dat niet altijd kan. Als betaald werk problematisch is, dan wordt er onder andere ingezet op vrijwilligerswerk, participatiebanen en basisbanen. Wat volgens ons daarbij wel essentieel is, is dat er goed in de gaten wordt gehouden dat het geld optimaal besteed wordt, om de doelen te bereiken. Regelmatig onderzoek en evaluatie, wellicht ook door een Rekenkamer, zijn wat ons betreft van groot belang. Het gaat immers om gemeenschapsgeld. Ik neem aan dat het college het daar ook mee eens is. Wat mij nog opviel bij de indicatoren, is dat het aantal minimahuishoudens niet echt afneemt, wat ook geldt voor het aantal mensen dat aangeeft moeite te hebben om rond te komen. Kan de wethouder hier ook iets over zeggen, is mijn vraag. Wat dat betreft heb je ook nog indicatoren erbij gekregen: gezondheid en het tevreden zijn over de manier waarop men mee kan doen in de samenleving. Wat ons betreft zijn dat voor de komende jaren indicatoren die van groot belang zijn, om te kijken of het beleid ook inderdaad succesvol is. Het gaat er toch dan om hoe de mensen het in de werkelijkheid beleven. Tot slot wil ik nog een opmerking maken over de inkomensondersteuning en de schuldhulpverlening. Wat wij zeer toejuichen is inderdaad dat er gewerkt wordt aan de intergenerationele armoede. Dat dat nu gericht wordt aangepakt en dat men zich daarbij ook richt op de gezinnen. Zo kan er inderdaad een spiraal van armoede doorbroken worden, wat voor onze fractie heel belangrijk is. Ik zou graag willen zeggen: ga daarmee door. Dat waren mijn opmerkingen over dit deelprogramma.

01:52:19

Voorzitter: Dank u wel. De heer Lo-A-Njoe.

01:52:24

de heer Lo-A-Njoe: Dank u wel, Voorzitter. Ik voer hier vandaag mede het woord namens mijn collega Koosje van Doesen. Het programma vitaal en sociaal vormt voor een groot deel het hart van het coalitieakkoord, waarin we streven naar een inclusieve stad en beslaat meer dan zestig procent van de gehele gemeentelijke begroting. Gezien de beperkte tijd, beperk ik mij echter per deelonderwerp in de volgorde van de paragrafen tot enkele opmerkingen over zaken die ons in de begroting opvallen. Het is mooi dat het aantal mensen in de bijstand is gedaald. Bijna historisch laag, begrijp ik. Maar deze uitspraak zou nog meer betekenis hebben, als we wisten hoeveel mensen het afgelopen jaar zijn ingestroomd en ook weer zijn uitgestroomd naar werk. Op meer momenten in deze begroting, vinden we het best wel lastig om goed te bepalen wat nu de doelen zijn die het college zichzelf stelt. De begrippen toename en afname geven hierbij namelijk niet echt veel houvast. De afname van een of de toename van een, kan dus al gezien worden als een succesvol beleid. Wij maken ons ook zorgen over het feit, dat het aantal mensen dat langer dan vier jaar in de bijstand zit, groeit. We komen gelukkig binnenkort nog met elkaar daarover te spreken. Dan Voorzitter, onderwijs.

01:53:28

Voorzitter: De heer Koks.

01:53:30

de heer Koks: Daar maken wij ons ook zorgen over. Kan D66 voor mij schetsen wat hun ideeën zijn, om dat probleem tackelen?

01:53:39

de heer Lo-A-Njoe: Dat kunnen we zeker, maar daar komen we binnenkort over te spreken, zoals ik zei. Dus ik ga eerst door met mijn woordvoering. Dan Voorzitter, onderwijs. We vinden het totaalbeeld, zeker wat betreft de ambities en de richting daarvan, zoals we ook bij de voorjaarsbespreking hebben aangegeven, positief. Er wordt goed met de schoolbesturen samengewerkt aan belangrijke gedeelde ambities, zoals het bestrijden van kansenongelijkheid en het voorkomen en wegnemen van vertraging in het leerproces van leerlingen en studenten, als gevolg van de coronacrisis. De vraag is echter wel wat er nu echt gerealiseerd is en gaat worden. D66 stond in de vorige periode aan de wieg van het integrale huisvestingsplan en is dan ook blij met de verdere en goede uitwerking van dit plan door het huidige college. Het plan draagt bij aan de rust in het Groninger onderwijsveld en aan de toekomstbestendige onderwijshuisvesting portefeuille. Ook zijn we zeer positief over de inzet van de MPG en Regio Deal-middelen in de wijken, waar dat ook echt nodig is. Door deze inzet wordt terecht werk gemaakt van het creëren van gelijkere kansen, middels verlengde schooldag concepten. Die wij overigens graag zien als een tussenstap naar de verrijkte schooldag. Wij spreken in dat verband ook over rijke schooldagen, zeker voor kinderen uit gezinnen die het niet zo breed hebben. De beoogde concrete, meetbare resultaten zijn echter ook hier niet op alle indicatoren even duidelijk. Het is daardoor lastig, om de mate waarin beoogde effecten, zoals het tegengaan van kansenongelijkheid, ook daadwerkelijk worden behaald. We missen bijvoorbeeld ook concretere cijfers, die naar ons idee wel beschikbaar zijn, over leerprestaties.

01:55:03

Voorzitter: De heer Koks.

01:55:05

de heer Koks: Is het tegengaan van die scheiding in dat onderwijs, is daarvan niet van heel groot belang, dat de ontwikkeling, dat hoger opgeleiden, hogere inkomens, ouders hun kinderen steeds meer naar bepaalde scholen sturen, en dat laagopgeleide ouders met lagere inkomens min of meer die mogelijkheden niet hebben, omdat zij aangewezen zijn op hun buurtschool. Als u het daarmee eens bent, wat wilt u eraan doen om die tendens, die jarenlang al gaande is, om die te doorbreken?

01:55:36

de heer Lo-A-Njoe: De analyse van de heer Koks deel ik grotendeels, behalve het punt op de mogelijkheid, want iedereen heeft de mogelijkheid om zijn kind ergens anders heen te brengen. Maar we zien wel degelijk die scheiding die de heer Koks aangeeft en ook het punt de scholen in de eigen wijk voorbijfietsen, op weg naar een andere wijk. De vraag als het gaat over: wat willen we eraan doen? Daar is het concept van die rijke schooldag, waarbij we zorgen voor een volledig aanbod, waar sport, cultuur, huiswerkbegeleiding, coaching et cetera onderdeel maken van het tweede deel van de dag. Zo aantrekkelijk, inclusief kinderopvang, dat geen ouder in de wijk in de buurt van zo'n school, het in zijn hoofd haalt om die school voorbij te rijden. Dus laten we die scholen super aantrekkelijk maken op deze manier. Ik ga verder.

01:56:23

Voorzitter: De heer Koks.

01:56:25

de heer Koks: De keuze van hogere inkomens en hogere opleidingen, die rijden niet op hun fiets naar school, maar die gaan met hun SUV naar die scholen, of bakfiets dat is het andere uiterste, en zijn daardoor veel beter in staat, om hun keuze voor in hun ogen betere scholen te maken.

01:56:44

de heer Lo-A-Njoe: Die analyse deel ik niet. Ik zie allerlei mensen op bakfietsen en fietsen naar verschillende scholen gaan. Bij de Vrije school zie ik daar heel veel kinderen van kunstenaarsgezinnen. Die komen echt niet in een SUV naar die school, maar zij kiezen vanwege de inhoud van die scholen. Aan die vrijheid hechten we ook heel erg. Maar waar het om gaat, is dat we zorgen dat scholen aantrekkelijk zijn en wij ze extra aantrekkelijk maken in die wijken waar het lastig is. En dat is het concept van de rijke schooldag. We dienden begin 2019 een motie in rondom de sportaccommodatie aan de Rummerinkhof. In de jaren daarna stelden we vervolgvragen over het stoppen met bouwen van de te kleine standaard gymzalen. Toch lezen wij met betrekking tot bewegingsonderwijs in deze begroting: zorgen voor goede gymzalen voor het volgen van bewegingsonderwijs. De toegezegde structurele koppeling tussen accommodatiebehoefte van sport in de avonden en weekenden, met die van bewegingsonderwijs middels een integraal accommodatie plan bewegingsonderwijs en binnensport, lijkt in ieder geval ogenschijnlijk bij onderwijs niet echt een beeld te zijn. Dat verbaast ons. Gelukkig lezen we hier bij sport en bewegen wel over, maar de liefde moet wel van twee kanten komen, wel als je daadwerkelijk integraliteit en ontschotting tussen onderwijs en sport en misschien ook een ruimtelijke ontwikkeling op gang wilt brengen. Wat betreft welzijn, gezondheid en zorg: we zijn positief over de extra aandacht voor psychisch kwetsbaren en mensen met een handicap, om terugval te voorkomen. Het is ook goed om te kijken hoe bij kwetsbare jongeren hun weerbaarheid kan worden versterkt, niet alleen om overlast en criminaliteit te voorkomen, maar omdat ze het verdienen.

01:58:16

Voorzitter: De heer Atema.

01:58:19

de heer Atema: Over de kwetsbaren, vindt u het een goed idee om het minimum tot honderdveertig procent te verhogen, voor een deel van de huishoudens, zodat ze meer aan sport kunnen doen?

01:58:32

de heer Lo-A-Njoe: Wij zoeken niet direct de oplossing in wat u voorstelt. Meer aan sport doen, daar zijn we natuurlijk hartstikke voor. Wij denken dat daar andere oplossingen voor zijn. Die zitten vooral in tijdige en voldoende hulp en coaching. Dan kom ik bij WIJ Groningen en daar vragen we ons af, of daar wel genoeg personeel is. Wij hoorden over lange wachttijden onder andere bij indicatiestellingen, terwijl juist bij deze groep jongeren het vaak noodzakelijk is om snel te kunnen komen. Dus liever daar meer focus op. Met de nieuwe Wet inburgering is het goed om veel aandacht te geven aan statushouders en minderjarige vluchtelingen. In deze wet ligt vanaf 2021 de regie om nieuwkomers zo snel mogelijk mee te laten doen, bijvoorbeeld via betaald werk bij de gemeente. We hopen en verwachten daarmee van het college dan ook, dat de problemen met de financiering van de

onderwijstrajecten nu dan ook snel wordt opgelost. Dan, Voorzitter last but not least, speciaal voor de heer Koks: sport en bewegen. De gegevens in de begroting over het aantal jongeren dat de beweegnorm haalt, roepen vragen op. Ze zijn veelal gebaseerd op beperkte en verouderde monitorgegevens. Dat terwijl we in de landelijke gegevens, die wel heel gedetailleerd en uitgebreid zijn, grote verschuivingen zien in de sport- en beweegdeelname. Wij vragen ons dan ook hardop af, of het frequenter en gedetailleerder monitoren van sport en beweegdeelname van Groningers niet meer prioriteit zou moeten hebben. Met de huidige gegevens kunnen de bereikte resultaten van beleid, waarin voldoende sport- en beweegdeelname een belangrijk middel en sleutel is, voor doelen als leefstijl en sociale doelen, namelijk niet beoordeeld worden door deze raad. Daarmee blijft het bij het bespreken van goede intenties en mooie ambities, maar blijft het wel of niet behalen van resultaten, laat staan de effecten van die resultaten, grotendeels buiten dit debat. Wij vinden dat onwenselijk en zien liever een jaarlijkse monitoring van sport- en beweegparticipatie. Overigens valt ons ook nog op dat de beoogde resultaten en activiteiten op de gewenste effecten gericht zijn op zaken als voldoende bewegen, een veiliger inclusief sportklimaat et cetera, maar de prestatie indicatoren zijn daar slechts beperkt op gericht. Die zijn vooral gericht op klanttevredenheid en bezoekersaantallen van sportaccommodaties. In sporttermen zou je kunnen zeggen dat we een voetbalwedstrijd spelen, waarbij we in plaats van de doelpunten bij te houden, de afmetingen van het doel in kaart brengen en daarop coachen. Graag een reactie van het college of het mogelijk is, om meer meetbare doelen te formuleren voor de toekomst en of we vaker kunnen monitoren. Tenslotte, we zijn enthousiast over wat er gebeurt op het gebied van urban sports, onder andere via CityLegends, een Eindhovense partij, maar laten we vooral ook steun en facilitering van onze Groningse sportcommunities bewerkstelligen. Zij kunnen heel veel ook zelf. De samenwerking juichen we toe, maar laten we die communities alsjeblieft niet vergeten. Zij voelen zich namelijk nog onvoldoende gehoord en wachten nog op zaken als een skatepark en een MTB Skillspark. Dat zijn wel dingen waar we al een tijd mee bezig zijn. Wij weten dat er hard aan gewerkt wordt als fractie, maar voor de betreffende jongeren is het toch wel erg lang. Cultuur: we zien dat daar een goed plan ligt, maar we zeggen er niet zo heel veel over, omdat we met het afgelopen jaar een hele slechte coronastart hebben gehad. De woorden van de heer Bosch over een visie op de veilige nachtcultuur en veilig kunnen studeren, kunnen we echt waarderen en herkennen en steunen wij dan ook graag. Er zijn een aantal dingen die echt niet goed gaan, waar we ook echt wat meer gas op moeten zetten. Dank u wel.

02:01:59

Voorzitter: Dank u wel iedere keer. We gaan zometeen over tot de beantwoording door het college, waarbij eerst de heer Benjamins zal beantwoorden, want hij heeft andere verplichtingen. Dan mevrouw Jongman en dan mevrouw Diks, want zij moet naar de persconferentie. Dan mevrouw Bloemhoff als u daarmee kunt leven. Ik geef het college graag even vijf minuten om onderling af te stemmen. Voordat u allemaal gaat rennen, u heeft gisteren de maatregelen gehoord die het kabinet heeft aangekondigd. Merkwaardig genoeg mag het virus nog vier dagen rondreizen. Ik roep u op, om u alvast zoveel mogelijk aan die maatregelen aan te houden. Tot over vijf, maximaal tien minuten. De heer Benjamins heeft het woord.

02:15:40

de heer Benjamins: Dank u wel Voorzitter. De Partij van de Arbeid heeft een vraag gesteld over de good governance bij culturele instellingen. Daar gaan wij niet helemaal. Daar gaan raden van toezicht uiteraard over, van de culturele instellingen zelf, hoe die good governance wordt geïmplementeerd. Maar wij zullen, bij de voortgangsgesprekken die wij hebben over de subsidies met die instellingen, die hebben wij jaarlijks, zullen wij in ieder geval hier aandacht op vestigen en zullen we kijken in hoeverre wij dit verhaal kunnen meten, meetbaar kunnen maken. We zijn bezig met een onderzoek als het gaat om de fair practice-code en good governance. Naar aanleiding daarvan, zullen wij die resultaten ook nog weer verder beleid ontwikkelen hier dienaangaande.

02:16:28

Voorzitter: De heer Van der Meide.

02:16:30

de heer Van der Meide: Dan zou ik toch wel fijn vinden, om te horen van de wethouder dat op termijn dit soort hele logische zaken, culture and governance, in de reguliere subsidievoorwaarden van de gemeente komt te staan, bijvoorbeeld bij de volgende periode of eerder, indien mogelijk. Je moet ook geen onmogelijke dingen vragen. Maar we vinden het wel belangrijk dat die verantwoording wordt afgelegd en dat er in gesprekken aandacht aan wordt gegeven. Dat ook gevolgen heeft. Want uiteindelijk gaat het erom. Ik vroeg er vijf jaar geleden ook naar, als ik nu zie bij sommige grote instellingen dat die niet eens een jaarrekening van 2020 hebben staan, daar maak ik mij ernstig zorgen over. Dank kunt u in ieder geval als gemeente ook de verantwoordelijkheid daarvoor neerleggen bij de raden van toezicht, om daar zelf ook op te letten.

02:17:16

Voorzitter: Uw punt is duidelijk.

02:17:17

de heer Benjamins: Het punt van de heer Van der Meide is duidelijk. Het landelijk beeld is, dat we die kant op gaan. Dus volgens mij moeten we daar met zijn allen heel hard aan gaan werken en zullen wij dat ook bij de culturele instellingen indringend ter sprake brengen. Dan heb ik nog een vraag van de Partij voor de Dieren over het atelierbeleid en het broedplaatsenbeleid zoals dat nu in wording is. Het atelierbeleid proberen we te schuiven en onder het broedplaatsenbeleid. Dus het wordt een gemeenschappelijk verhaal. We hebben daar gesprekken over met de woningcorporaties, met de ateliers en dergelijke meer. Ik vond het in ieder geval fijn om te horen van de ChristenUnie, dat kunst en cultuur een belangrijke positie in de wereld, in het maatschappelijk veld inneemt. Dus het is goed dat u daar kennis heeft mee heeft gemaakt. Dat is fijn om te weten. Dan heb ik nog een vraag die ik zal beantwoorden van de VVD. Dat ging over bedrijfssluitingen en een tekort aan werknemers. Dat is wel een structureel probleem natuurlijk, de mismatch op de arbeidsmarkt. Daar ligt ook voor een deel wel een doel dat wij daar met elkaar mee bezig zijn. Tegelijkertijd ligt het ook voor een deel aan de bedrijven zelf. Die moeten namelijk zelf ook gaan bewegen. Die moeten iets doen aan het opknippen van functies, die moeten beter werving en selectiebeleid gaan doen, ie moeten beter opleiden en last but not least: hoger belonen. Daarmee denk ik dat ik alle vragen die voor mij waren, heb beantwoord Voorzitter.

02:19:04

Voorzitter: Ik kijk even rond. Ik geloof dat de aanwezigen het daarmee zijn. Dan dank ik u voor uw beantwoording. Mevrouw Jongman.

02:19:52

mevrouw Jongman: Ik begin met de vragen die gesteld zijn. Ook dank voor de fijne opmerkingen die gemaakt zijn over wat er gaande is binnen de begroting en rondom sport, zorg en welzijn. Als eerste het percentage wat de heer Van der Meide volgens mij noemde, over die zesenzestig procent en jongeren. Wat ga je daaraan doen, de komende periode? Wat ik u kan aangeven is dat vanuit de tweede fase van ontwikkeling samenlevingsopbouw, daar wordt op dit moment heel hard aan gewerkt en er wordt ook ingezet op het vergroten van de ontmoeting in wijken en buurten. Ook dat buurthuizen op een andere wijze hun huizen als het ware openstellen aan meer groepen dan de bekende gebruikers. Er worden ook heel veel initiatieven genomen, om bewoners en ook jongeren te verleiden om naar publieke ontmoetingsplekken te gaan. We zetten ook in, dan kom ik een beetje op de portefeuille van Diks, maar ook om jongeren te ontmoeten en ook daar in samenwerking programma's te ontwikkelen, enzovoort. In ieder geval werken wij eraan om hoe dan ook het percentage van zesenzestig procent te verhogen. Er was een vraag over de Jimmy's en Link050. Heel belangrijk in het contact met onze jongeren in de samenleving, maar ook met Link050 voor het vrijwilligerswerk. Beide organisaties krijgt structurele middelen. Hebben ook in 2020/2021 incidenteel extra middelen gekregen uit corona. Dat geeft wel aan de mate van ondersteuning die structureel is, en ook tijdelijk extra middelen om dat een tijdje wat minder gebruikelijk was, namelijk vrijwilligers werven of mensen die zich aanboden is vrijwilliger, om daar een extra impuls aan gegeven.

02:21:34

de heer Van der Meide: Voorzitter, mag ik daar nog een vraag over stellen?

02:21:36

Voorzitter: De heer Van der Meide.

02:21:38

de heer Van der Meide: Ik heb juist begrepen dat de plannen die ze hebben, niet corona gerelateerd waren. Dat daar nu alleen incidenteel coronageld voor is en dat ze dat volgend jaar ook alweer nodig hebben. Dus de vraag is ook: kunnen zij die projecten die ze hebben, volgend jaar wel uitvoeren of niet?

02:22:02

mevrouw Jongman: We hebben in ieder geval wel gezegd dat het impuls voor het geven van vrijwilligerswerk, en impuls om jongeren weer bij Jimmy's te krijgen, daar hebben voor 2021 extra middelen voor gegeven. Los daarvan is een structurele financiering van Jimmy's. De vraag die u stelt is heel specifiek, misschien ook wel heel technisch, maar hoe dan ook, de zaken die zij doen op dit moment kunnen volop doorgaan. Zoals u het graag wilt, dat is wat we komend jaar gaan uitvoeren. Dan aantal vragen over de parels en de financiering daarvan. Via het Odensehuis kwam dat ook naar boven en naar voren. De parels zijn destijds ontstaan vanuit vernieuwing in het sociaal domein. Dat was ook eerst incidentele financiering en destijds ook zo aangegeven richting alle parels: let op, het is incidenteel. Ondertussen kunnen we zien dat zij ook echt hun betekenis hebben gekregen binnen de

samenleving van Groningen. Dat betekent: hoe ga je dat voor de toekomst, waar het incidenteel was, hoe kun je dat iets beter structureel borgen en op wat voor manier doe je dat? Elke parel is verschillend: Odensehuis, Hamelhuys, Opstap, Wiershoeck, Kringloop+. Allerlei verschillende soorten parels, waar wij ook echt heel blij mee zijn. Maar het betekent ook, dat als je kijkt welk doel zij hebben, heeft deels betrekking op de WMO. Bijvoorbeeld dagbesteding en individuele begeleiding, en het heeft deels betrekking op samenlevingsopbouw en op de Wet langdurige zorg en de Zorgverzekeringswet. Het deel dat betrekking heeft op de WMO, wordt om die reden ook betaald door het GON. Dat is op dit moment ook deels qua financieringen overgenomen. En een deel waarvan het college ook duidelijk ziet dat het een structurele dekking nodig heeft. Voor het deel wat niet binnen de WMO valt, hebben wij vervolgens structurele dekking voor gevraagd. Dat betekent voor de komende tijd, dat we gaan kijken hoe in die samenwerking van al die parels met al die wetten, hoe we dat op een goede manier voor de toekomst ook weer borging kunnen geven. En dat betekent ook dat Odensehuis, net als alle andere gesubsidieerde partners binnen de gemeente, elk jaar daarvoor subsidie aanvragen. Want we willen nog steeds dat het doel waarvoor ze dat aanvragen gediend wordt. Er zijn meer gesubsidieerde partijen. WIJ vraagt ook elk jaar een subsidie aan of andere voorbeelden kan ik ook noemen. Maar dat betekent niet dat we daarmee hen niet ondersteunen. We zien de toegevoegde waarde en op deze wijze in het samengaan van die twee onderdelen die ik net noemde, zien we de toekomst met hen ook vol vertrouwen tegemoet.

02:24:43

Voorzitter: De heer Koks.

02:24:44

de heer Koks: Eén van de financieringsbronnen waar u het over heeft, is inderdaad de WLZ. Er wordt al jarenlang gezegd dat de WLZ zou moeten bijdragen in een aantal projecten die wij op de been houden. Schiet dat een beetje op langzamerhand? Want ik hoor daar nooit resultaten van.

02:25:01

mevrouw Jongman: Ja, de WLZ en Zorgverzekeringswet, wij zitten zeker ook met Menzis, en er zijn ook andere zorgverzekeraars, maar zeker ook met hen ook landelijk om tafel om ook te zeggen, als ik bijvoorbeeld kijk naar De Opstap. Ik ga even heel diep, en daar is helemaal geen tijd voor. Heel jammer. Maar daar heeft de zorgverzekeraar baat bij, dat mensen niet logeren in het ziekenhuis, maar logeren bij De Opstap. Dat is een baat die dan niet bij ons ligt, maar bij de zorgverzekeraar. Daarover zijn we zeker in gesprek. Dat is misschien een weg met lange adem, maar ik ben nog steeds heel hard aan het blazen om dat voor elkaar te krijgen. We zijn daar niet alleen in, maar wij doen dat met heel veel gemeenten in gezamenlijkheid, om daar stappen in te zetten. Dan is het landelijke beeld dat Menzis nog niet eens de slechtste is van alle partijen die bij willen dragen. Maar het is kleine stapjes en het betekent daarin, ook in de WLZ met de zorgverzekeraar, dat we daarover in gesprek zijn en binnenkort ook weer een gesprek over hebben.

02:25:58

Voorzitter: De heer Pechler, als het niet te technisch wordt.

02:26:01

de heer Pechler: Nee, toch nog een verhelderende vraag naar aanleiding van wat de wethouder net zei: dat al die pareltjes dus wel subsidie elk jaar moeten aanvragen. Maar het potje waaruit de subsidie wordt betaald, die verschillende potjes, dat is nu dus wel structureel?

02:26:12

mevrouw Jongman: Het deel wat niet in de WMO valt. De WMO zit bij de GON, ook vanuit het [onhoorbaar] van algemene voorziening, maar het deel wat daar niet in zit, zit dan weer bij ons als gemeente, omdat wij toegevoegde waarde voor de samenleving zien. Dat is die honderdzestigduizend euro.

02:26:33

Voorzitter: Dit roept allerlei vragen op blijkbaar.

02:26:36

mevrouw Jongman: Is het goed om dat nog als technische vraag samenvattend voor u neer te zetten? Anders gaan wij het daar de hele tijd over hebben. Ik vat dat voor u samen, wat ik vertel en als dat nog vragen oplevert hoor ik het graag. Is dat goed?

02:26:48

Voorzitter: Als het technische vervolgvragen zijn, doe dat dan na deze sessie.

02:26:51

de heer Pechler: Dat ga ik niet doen, maar wel een algemene vraag. Die motie is aangenomen door de raad. Daarin staat dat we de preventie gaan versterken. De vraag aan het college is: wat zien we nu terug in de begroting, waar u die versterking van preventie doet?

02:27:06

mevrouw Jongman: Ja, die preventie is nog veel breder. Ik ben het helemaal met u eens, dat is wethouder Diks. Het valt ook weer in mijn portefeuille, maar goed. Gelukkig wordt u op uw wenken bediend.

02:27:24

Voorzitter: Gelukkig werd het college intensief samen.

02:27:28

mevrouw Jongman: De Bewegende Stad. Bij de begroting van 2020, het rampjaar, dat klinkt een beetje hard, maar het jaar waarin we heel veel keuzes moeten maken, hebben we het bedrag iets lager gezet, om die hele begroting rond te krijgen. Maar wat het mooie is, met honderdduizend euro kunnen we echt in cofinanciering nog steeds heel veel mogelijk maken. Binnenkort krijgt u informatie wat er allemaal nog op stapel staat. Dat is echt heel veel moois, maar daar kan ik niet over uitweiden. Wat sowieso is, als je het hebt over de Bewegende Stad, levert dit algemene zin ook best op veel plekken heel veel discussie op, als je het hebt over nieuwe plekken in wijken. Het betekent als je bijvoorbeeld geld voor volgend jaar reserveert, niet gezegd is dat het dan ook uitgegeven kan worden door die discussies. Maar echt er liggen hele mooie plannen op stapel. Daar krijgt u binnenkort informatie hierover. Sport en corona, ik weet niet wie dat de opmerkte, maar de coronamaatregelen zijn landelijk. Wat wij wel altijd doen op het platform van Sport050 geven wij aan, alle actuele informatie hoe je toegang kunt krijgen. Ook als het dan niet

binnen kan, met al die nieuwe maatregelen, waar je ook buiten kan sporten en bewegen. Dat is op de al die prachtige plekken die ik net noemde. Het Jeugdsportfonds, het signaal wat daarover afgegeven werd: dan word je lid, het kost niks en ik blijf thuis. Wij kennen het signaal niet. We willen het ook niet veralgemeniseren, om daar een conclusie aan te verbinden want dan maak je een uitzonderingssituatie voor die sporters uit het fonds. Onderling weten jeugdleden niet van elkaar of je via dat fonds sport of zelf contributie betaalt. Ik zou het een beetje raar vinden dat alle sporters uit het fonds, dan ineens verplicht kantinedienst moeten draaien. In algemene zin is gewoon belangrijk, om deel uitmaken van de vereniging. Dus dat is het antwoord daarop. En een antwoord op de terugname van sportdeelname als gevolg van harmonisatie: we hebben al eerder aangezegd dat we dat gaan monitoren. Maar dat is ook niet de verwachting, ook gezien de ingroeieregeling, die we voor deze verenigingen in het leven hebben geroepen. De scheidsrechter suggestie voor de prijs binnen het Sportgala. Ik vind het een leuke suggestie. Ik heb het zelf ook letterlijk vorige week meegemaakt hoe fijn het is dat hij er is met allemaal gekke trainers, laat ik het zo maar zeggen, of hele bijzondere spelers. In ieder geval dus alle hulde voor scheidsrechters. Het valt binnen die breedtesportplanning die we kennen. Vorig jaar is hij ook aan een bepaalde trainer toegekend. Ik zal die suggestie die u deed ook zeker meegeven voor het volgende jaar, want er zijn meerdere mensen die dat bespreken, maar ik vind het een goede suggestie. De kosten WMO, daar zijn we niet ineens dat we dat nu ineens zien aankomen, want er is sowieso sprake van dubbele vergrijzing. Mensen worden ouder en er zijn meer mensen die ouder worden. Daar zijn we als je terugkijkt naar het [onhoorbaar] zoals we daarmee bezig zijn geweest, maar ook nu bezig zijn met de huishoudelijke hulp en de toekomst daarvan, bijvoorbeeld het abonnementstarief. Zijn we qua financieringsstructuur mee bezig, qua hoe je de transformatie vorm kan geven, maar ook bijvoorbeeld een nieuw idee als herstelgerichte hulp. Hoe kunnen we inderdaad in de toekomst de kosten van de WMO, zo veel als mogelijk beperkt houden en tegelijkertijd het goede doen voor de inwoners. En inderdaad het grote knelpunt is het abonnementstarief. Daar voeren we echt, morgen heb ik weer overleg, ook landelijk actief een lobby op, om daar toch iets aan te doen, omdat dat de verkeerde impuls op dit moment geeft. Twee laatste dingen: studentensport. De ACLO valt onder de RUG en de Hanze. Studenten hebben uiteraard ook altijd de mogelijkheid om te sporten en dat gebeurt bij ook niet- studentverenigingen. Studenten vallen als inwoners wel degelijk onder het sportbeleid, maar we gaan vanuit de gemeente niet over de specifieke studentensportaccommodaties. We doen daarnaast heel veel dingen samen met het onderwijs, zoals bijvoorbeeld Europapark. Dat hebben we samengedaan met Noorderpoort. We hebben prachtige plannen op Kardingse met het Alfa en daarnaast krijgt studentensport ook van het Rijk eigen middelen via de RUG en Hanze. De indicatoren, waren wat opmerkingen over, maar daar gaat u als raad zelf over. De raad heeft die indicatoren ook zelf vastgesteld en daar wou ik het graag bij laten.

02:32:09

Voorzitter: De heer Bosch.

02:32:09

de heer Bosch: Het is misschien niet helemaal het juiste moment, om daar nu verder over te praten. Maar dat er heel veel koppelkansen zijn, waarbij we dat samen kunnen brengen.

Natuurlijk zijn er andere financiële stromen, maar te weinig aandacht daarvoor, waardoor je niet kan combineren. Dat is wat ons betreft zonde.

02:32:29

mevrouw Jongman: Een reactie. We zijn wel heel in overleg met de RUG en Hanze. Als er koppelkansen zijn, zullen we die van beide kanten aangrijpen.

02:32:37

Voorzitter: Dat heeft u gezegd. De heer Koks.

02:32:40

de heer Koks: Over die indicatoren. Natuurlijk stellen wij die als raad, maar u voelt ze in, dat doe ik niet. Dat terzijde. Waar ik benieuwd naar ben, hoe de begroting zich nu ontwikkelt, constateren wij dat er ook op sport forse overschotten blijven op de verschillende onderwerpen voor de sport. Nu ben ik benieuwd naar wat u als wethouder begaan met het lot van sport, ervan vindt dat een deel van de sportbudgetten wat u ter beschikking heeft, straks weer in de algemene middelen verdwijnt? Terwijl er toch zo veel goede dingen voor de sport zouden kunnen gebeuren.

02:33:15

mevrouw Jongman: Mag ik daarop reageren Voorzitter? De VGR is niet hetgeen wat we nu bespreken volgens mij. Vanavond is ook het financiële deel van de begroting. Ik kan u meteen vertellen dat alles ongeveer weer bij sport blijft, wat daar staat, wat u gelezen heeft. Dus in die zin wordt u op uw wenken bediend.

02:33:37

Voorzitter: De heer Atema.

02:33:41

de heer Atema: De specifieke groepen die net niet voldoen aan inkomensondersteuning en daardoor niet kunnen sporten. Kunt u daar nog iets voor betekenen?

02:33:52

mevrouw Jongman: Dat is een hele grote discussie, want je valt net buiten het vakje. Wat wij natuurlijk wel gaan doen, is een volwassen sportfonds, om daarmee ook volwassenen in gelegenheid te stellen om te sporten. Als iemand er net buiten valt, voor mij moeten we wel ergens een grens trekken, maar volgens mij is het ook goed om, als zich dat voordoet in algemene zin, dat we altijd best als gemeente willen kijken: wat is er met die persoon aan de hand en hoe kunnen we misschien toch maatwerk toepassen? Dan kun je niet generaliseren, maar maatwerk is altijd mogelijk.

02:34:27

Voorzitter: Dan dank ik de wethouder voor de beantwoording. Mevrouw Diks.

02:34:32

mevrouw Diks: Dank u wel Voorzitter. Ik begrijp dat mijn collega Bloemhoff in zal gaan op de perikelen rondom de participatiewet en het feit dat het minimumloon in de algemene zin, denk ik, heeft u als raad ook aangegeven: dat is structureel te laag en daardoor komen er een heleboel mensen natuurlijk structureel in problemen. Daar zal collega Bloemhoff op ingaan. Ik wilde bij gezondheid beginnen. De heer Nieuwenhuijsen, voor de laatste keer bij de begroting althans, begon en een aantal anderen ook. Daar heeft u ook intern wat debat

over gehad, over drugs en alcohol en voorlichting daaromtrent. De vraag werd ook gesteld: is het eigenlijk niet logischer dat het bij publieke gezondheid hoort? Ik meen dat u het was, heer Bosch, waar het nu vanuit openbare orde en veiligheid wordt beschreven. Ik denk op zich dat het goed is dat het daar ook wordt beschreven. In ieder geval zijn wij daar natuurlijk vanuit publieke gezondheid en de GGD heel erg mee bezig. Ik dacht misschien toch op het einde u nog een paar cijfers mee te geven. Als we kijken naar het aantal rokende volwassenen, dan zien we dat dat fors is afgenomen. In de periode 1998 tot 2020, dus ruim twintig jaar, was dat van zesendertig procent naar twintig procent. Dus dat is echt heel serieus. Desondanks is dat nog steeds iets hoger dan het gemiddelde in Nederland, want dat ligt op zeventien procent. Maar in principe doen we het goed. Ik ga u niet alleen maar lastigvallen met cijfers, maar voor het beeld. Een op de zeven volwassenen in Groningen drinkt overmatig alcohol. Voor mannen is dat dan veertien glazen of meer per week. Voor vrouwen is dat zeven glazen per week en dat is het gemiddelde. Dus er wordt wel heel fors gedronken in ons land.

02:36:24

Voorzitter: De heer Nieuwenhuijsen?

02:36:25

de heer Nieuwenhuijsen: Dat is vanaf achttien jaar en ouder, dus dat is inclusief studentenpopulatie.

02:36:32

mevrouw Diks: Ik neem aan dat u veronderstelt dat het daarmee toch een beetje rechtgetrokken is. We monitoren inderdaad op leeftijden maar ik probeer u een aantal zaken mee te geven. Voor drugs, wat ik zelf ook ingewikkeld vind, daar wil ik nog wel eens goed naar kijken, is dat we alleen naar het gebruik van cannabis kijken. Maar zoals we allemaal weten, er zijn nog heel veel meer varianten. Dus misschien moeten we wel, of ik weet het wel zeker, daar met GGD nog eens wat nader over praten, of die cijfers in ieder geval voor u ook open maken. Dan ging het net ook al over de preventie motie. Over Jimmy's is collega Jongman al op ingegaan. De preventie motie: jazeker wordt die uitgevoerd. U draagt dat op en wij hebben niet meegedeeld dat hij niet wordt uitgevoerd. Dus we zijn dat wel degelijk aan het doen. Sterker nog, daar is zelfs een speciaal iemand mee bezig, om dat in hele brede zin samen te vatten. Een brief daarover met de stand van zaken krijgt u in december.

02:37:31

de heer Pechler: Daar wil ik een vraag over stellen, want het budget gaat maar met een half miljoen omhoog, van 17,5 naar 18 miljoen. Dus ik zie het niet in de begroting terug. Maar als u zegt: dat komt helemaal goed en u wordt op uw wenken bediend, dan zie ik dat in december.

02:37:48

mevrouw Diks: Laat ik voor de tijd die we er nu voor hebben, aangeven dat u op uw wenken bediend en dat ik denk dat het helemaal goed komt. Mocht dat niet zo zijn, dan hebben we met elkaar uitgebreid gesprek over die brief. Meer aandacht voor opbouwwerk. Ook voor jongeren opbouwwerk. Daar hebben we natuurlijk gek genoeg in die zin met corona, enig voordeel gehad. In de zin dat er natuurlijk miljoenen extra beschikbaar zijn gesteld vanuit

het kabinet voor allerlei onderwerpen, maar zeker ook voor jongeren. Dat hebben we natuurlijk, denk ik in mijn beleving, op een hele mooie manier uitgezet. We hebben die pilot toen gedaan de rondom kerst en in die periode daarna met het opstarten van zo'n website Grunn. Dat is echt een ontzettend succes. Ik kan niet anders zeggen, dat loopt echt als een tierelier. Er zijn ondertussen heel veel partijen ook bij aangehaakt, de Jimmy's en allerlei andere partijen en partners zitten daar ondertussen bij. Dus daar hebben wij veel verwachtingen van. We willen dat ook wat structureler gaan doorzetten. Het is misschien wel goed, om u daar op enig moment, als we daar wat meer over weten, een nadere brief te sturen, ter informatie over: wat gebeurt er nu allemaal? Dat u ook als raad goed op de hoogte bent. Heel fijn, meneer Koks dat u aangeeft dat u tevreden bent met het doorzetten van het Kind aan Huis-project, want ik was toen al overtuigd door uw inbreng. Ik vind het ook heel fijn dat we erin geslaagd zijn, om dat ook veel breder en steviger neer te zetten. Hetgeen helaas niet geldt voor Kelderwerk. U gaf al aan, we hebben heel erg gezocht naar accommodaties. Het is ons gewoon niet gelukt. Een van de vervelende dingen van het enorm opbloeien van de economie, is dat er geen accommodaties zijn voor een leuke prijs. Of dat er geen accommodaties een beetje staan te kijken. Dat is echt in dit verband ellendig. Daar baal ikzelf eerlijk gezegd ook echt als een stekker van, want het is een heel mooi project. Dat uit mensen is voortgekomen, om andere mensen te stimuleren om te gaan sporten en te bewegen. Allemaal doelen die we met zijn allen vreselijk nastreven. Maar we zijn er niet in geslaagd om die accommodatie te vinden. Ik heb u al eerder de oproep gedaan, mocht zich iemand melden die zegt: ik voel hierin mee, ik wil toch vanuit commercieel perspectief bijdragen aan Kelderwerk, laat die zich alstublieft bij ons melden. We hebben namelijk de financiering al geregeld. In principe kan Kelderwerk door. Ik heb alleen geen plek. Dan armoede. De heer Loopstra begon met de situatie rondom de werkende armen in allerlei varianten. Zeer met u eens, dat dat een hele penibele situatie is voor mensen die gevangen zijn vanwege de situatie waar ze in zitten en de moeilijke contractsituatie, bijvoorbeeld het nul-uren contract. Heel veel onzekerheid, heel veel instabiliteit en dan toch nog met al die inzet een laag inkomen. U gaf daar ook natuurlijk bij aan, en dat is ook helemaal terecht, dat natuurlijk ook heel veel kinderen in die onzekerheid en die stress opgroeien. Allemaal zaken waar we ons, zoals we hier zitten denk ik, zorgen over maken. Het gaat dus ook echt om bestaanszekerheid. Nu waren wij natuurlijk al bezig, heb ik u al eerder aangegeven, om te kijken of we het regelingenwoud kunnen kappen, zodat ook mensen die in aanmerking zouden kunnen komen voor zo'n regeling, maar nu helemaal niet weten dat dat het geval is, en dus armer zijn dan nodig zou zijn. Dan stelde u van voor, om daar met een motie te komen een onderzoek naar te doen. Laat ik het zo samenvatten: ik zie uit naar die motie, want dan kunnen wij die misschien ook meenemen in dat kappen van het regeling woud en versneld kijken hoe we mensen ook in die categorie kunnen ondersteunen. Dus ik wacht dat af. De aanname dat er steeds op allerlei plekken geld overblijft, dat is best wel onjuist. Dat is een beetje een hardnekkige mythe die hier rondgaat. Die komt misschien vanavond, ik zal het tegen collega Benjamins zeggen, die blijft maar rondgaan, dat er overal geld overblijft. Maar dat is niet zo. Sterker nog, in de meeste jaren zijn op al die regelingen een fors tekort geweest, behalve toegegeven, bij de meerkostenregeling, daar was even een overschot. Met de acties die ondertussen ondernomen zijn, neemt dat ook sterk af. Kom ik gelijk ook bij de IST, de individuele studietoeslag, door de heer Bosch opgebracht, zoals u weet, want u bracht het wat somber,

dat vond ik wat ik jammer, want wij lopen natuurlijk heel erg voorop. Dus dan is het jammer dat u dat heel klein maakt, want wij lopen eigenlijk heel erg voorop in Groningen met die regeling. Wij gaan ervan uit dat er ooit een wet wordt aangenomen die dit gaat regelen. Die zou ook al aangenomen zijn, ware het niet dat er geen kabinet is en dat hele verhaal ondertussen controversieel is verklaard. Daarmee is het blijven liggen. Dat heeft ons niet beperkt, zou ik haast zeggen, want wij zijn in de geest van de wet al heel lang bezig. Die wet zou per 1 januari 2021 gaan lopen. Wij zijn al met de hoogste variant die in die voorgestelde wet wordt genoemd, die driehonderd euro per maand, dat deden wij al vanaf september 2020. Dus die IST doen we al heel lang op het maximale niveau. Maar ik zie u somber kijken, dat doen we alleen vanaf 2021. Ik ben het met u eens, daar blijft geld op over. Dat is ook zo, dat kunnen we ook constateren. Aanvankelijk was het zo dat we daar ook een scholingsplan van konden betalen. Dat mag nu niet meer. Het moet nu echt voor deze toeslag wordt gebruikt, althans dat staat dus allemaal in die conceptwet. Ik stel voor dat we gezamenlijk en vast door u ondersteund goed in de gaten houden: hoe zit dat nu met die mogelijkheden die er zijn? Want we willen natuurlijk ook niet mensen een jaar iets geven, om het jaar daarop, als die wet wel eindelijk wordt vastgesteld, te zeggen: ja, we hebben u een paar jaar, ik noem maar wat drie- of vierhonderd euro gegeven, maar u krijgt voor volgend jaar weer honderd omdat de wet is aangepast. Dus we moeten het ook wel op een slimme manier doen. Ik stel voor dat wij ook intern nog kijken, wat de mogelijkheden zijn. Dat wij toch iets extra's kunnen doen voor die IST. Maar voorlopig, nogmaals, zitten wij al op het maximale dat volgens de conceptwet zou mogen.

02:44:36

Voorzitter: Meneer Bosch.

02:44:40

de heer Bosch: Allereerst, het maximale. Volgens mij is het zo dat er een advies zit op driehonderd euro, maar je kan dat als gemeente zelf invullen. Dus maximaal, voor zover ik weet is, is het geen maximaal maar is het een keuze. Dan even of ik het goed begrijp, we gaan nu kijken wat we willen gaan doen met differentiëren op leeftijd of we dat misschien willen stoppen. Maar we weten niet wat het Rijk wil gaan doen. Ik snap niet zo heel goed, waarom we niet vooruit willen lopen en zeggen: wij geven nu volledig het bedrag aan iedereen gelijk, want we weten nog niet wat het Rijk gaat doen. Anders gaan we in de afwachtende stand, maar we kunnen ook het goede voorbeeld geven. Waarom kiezen we daar niet voor?

02:45:25

mevrouw Diks: Nou, ik meen dat ik u daar net al op had voorbereid, want kijk, dan zou je dus één jaar iets doen. Dat kan, maar mensen gaan natuurlijk ook hun leefpatroon daarop aanpassen. Ik denk dat je daar voorzichtig mee zijn. Maar laat ik toezeggen, dat wij nog willen kijken wat er mogelijk is met het geld dat voor dit jaar overblijft en misschien voor 2022. Dat wil ik u wel toezeggen, dat we daar nog goed naar kijken.

02:45:52

Voorzitter: De heer Van der Meide.

02:45:53

de heer Van der Meide: Ik zou daar wel aan willen sluiten, want op zich gaat het niet eens

over die drie- of vierhonderd euro, maar die onrechtvaardigheid van die leeftijd. Dat is leeftijdsdiscriminatie. Als u daar aandacht aan wilt besteden, daar antwoord op wilt geven, lijkt mij heel belangrijk.

02:46:05

mevrouw Diks: Ja, precies ik ben het met u eens. Want inderdaad, de huur voor iemand die zeventien of achttien is, die wordt ook niet per leeftijdsgrens naar beneden bijgesteld. Dus ik zeg u toe: ik kijk daar naar. Dan is een aantal van u ingegaan op wat gaat er nu vrijdag allemaal gebeuren? Ja, misschien heel kort, wat jammer is. Zoals u weet, zijn we natuurlijk met zijn allen volop bezig met de uitvoering van het door u vastgestelde plan toekomst met perspectief. Dit was natuurlijk een beetje een bijzonder beleidsplan, het was namelijk een beleidsplan zonder uitvoeringsagenda. Die uitvoeringsagenda die zouden we werkende weg met elkaar gaan bedenken. Dat hebben we natuurlijk gedaan, binnen al die perspectieflijnen die u heeft vastgesteld. Een van de perspectieflijnen is dat je het met de samenleving doet. Dat is die 'Coalition of the Willing'. Het organiseren van een beweging, op de gezamenlijkheid, om armoede uit te bannen. Een andere perspectieflijn was: lerend ontwikkelen. Daarin zit een gedachte: is het mogelijk om op een veel radicalere manier armoede te gaan bestrijden? Niet loslatend wat er binnen het toekomstperspectief is vastgesteld. Want dat is nu juist het uitgangspunt van wat we aan het doen zijn. Maar wel om te kijken: ben je met elkaar in staat om een structurele, fundamentele aanpak te organiseren, die ertoe leidt dat mensen ook een structureel beter inkomen gaan hebben? Dat is wat we vrijdag gaan presenteren. U krijgt vanmiddag de collegebrief. Dat gaan we vrijdag presenteren en daarna begint natuurlijk pas het gesprek. Dat u dat dus niet in de begroting terugvindt, geeft al aan dat wij denken dat dat best een ingewikkeld en vrij lang gesprek gaat worden, over hoe je dat zou kunnen doen. Dat gaan we natuurlijk volop met de raad en allerlei partners in de stad doen.

02:47:58

Voorzitter: De heer Koks.

02:48:03

de heer Koks: Dat nieuwe perspectief, ik ga ervan uit dat dat geld gaat kosten. We hebben het nu over de begroting voor volgend jaar. Op het moment dat er nu geen bedragen gereserveerd worden voor die nieuwe strategie die u vrijdag presenteert, zal er dus volgend jaar niet gebeuren. Want de middelen zijn er niet voor in de komende begroting. Dan denk ik: dan wordt het een hoog los flodder gehalte, heb ik het idee.

02:48:29

mevrouw Diks: Laten we nu vrijdag afwachten. Dan kunnen we daarna met elkaar heel breed het gesprek daarover gaan voeren. Ik heb u aangegeven, die aanpassing, het zou natuurlijk onmogelijk zijn om zo'n soort voorstel in een paar weken met elkaar te gaan bespreken. Daar kan natuurlijk geen sprake van zijn. Als we dat met partijen en partners gaan doen in die nieuwe strategie, dan zit daar natuurlijk een plan. Dan moet dat plan natuurlijk helemaal worden uitgewerkt en dat ligt dan voor het nieuwe college. De opmerkingen die de heer Bosch maakte over de nachtvisie. Daar zou ik bij willen aansluiten, de informatie die we daar vanuit publieke gezondheid aan toe zouden kunnen voegen. Ik heb al eerder aan u meegegeven dat het idee dat één op de negen studentes hun mooie studietijd in Groningen voor een deel bekrast ziet, doordat zij met verkrachting of ernstige seksuele intimidatie te

maken krijgen, dat is natuurlijk verschrikkelijk. Dus ik wil daar ook graag vanuit mijn portefeuille aan bijdragen, waar ik dat kan. Geld over, bijvoorbeeld bij de vrouwenopvang. Kijk het geld over, nogmaals dat zal vanavond vast ook aan de orde komen, maar we zijn ook zeer ruimhartig vanuit het kabinet gecompenseerd voor corona. Dat heeft het kabinet ook op grond van aannames gedaan. We zien nu natuurlijk ook dat een aantal van die aannames niet uitkomen, en dat geld dus overblijft. Daar komt nog wel bij dat we, zoals de heer Pechler ook al zei, nog helemaal niet aan het eind van corona zijn. Dus we weten ook nog niet wat andere effecten kunnen zijn. Dat zou dan een van mijn laatste opmerkingen zijn: we zien ook dat er veel minder faillissementen zijn dan we hadden verwacht. Dat leidt er ook toe dat we nu toch natuurlijk wel geld in stock moeten houden, om eventueel nog extra in te kunnen zetten op schuldhelpverlening en anderszins. Ik zei laatste woord, klopt niet. Jeugdzorg. Of vindt u het goed, want we gaan daar met elkaar nog zeer uitgebreid over spreken. Dus laten we daar even toe beperken, want daar komen we in de begroting nog volop elkaar tegen. Samen was nog een vraag van de heer Atema: wie doet nu de regie? We hebben nu gepresenteerd dat we dat samen met WIJ willen gaan organiseren, die lokale basisjeugdzorg. De Governance hebben we ook in de brief aangegeven, dat is natuurlijk nu een belangrijk onderdeel van het gesprek: aan welke vork gaan we dit nu precies steken? Hoe steken we dit nu allemaal in elkaar? Dank u wel.

02:51:22

Voorzitter: De heer Atema.

02:51:24

de heer Atema: Ja. Rotterdams onderzoek. Baby's zien al vier maanden gevolgen van opgroeien in armoede. Heeft het college dat probleem ook op het netvlies en zijn jullie ook al van plan om daar beleid op te gaan ontwikkelen?

02:51:39

Voorzitter: U moet uw vraag even herhalen.

02:51:42

de heer Atema: Een Rotterdams onderzoek, waarbij baby's na vier maanden al de gevolgen ondervinden van opgroeien in armoede. Heeft dit college dat probleem ook op het netvlies? En zo ja, bent u van plan om daar beleid op te gaan ontwikkelen?

02:51:57

mevrouw Diks: Het antwoord is: ja. We hebben zelfs een heel groot bestuurlijk overleg rondom geboortezorg, waar alle partners in de regio bij aangehaakt zijn: verloskundigen, de ziekenhuizen, kennisinstellingen, dokters, noem maar op. Dus dit wordt volop geadresseerd.

02:52:14

Voorzitter: De heer Pechler.

02:52:15

de heer Pechler: Dank, Voorzitter. Mijn concentratievermogen laat wat te wensen over. Het kan zijn dat ik het heb gemist. In dat geval luister ik het terug. Had de wethouder al wat gezegd over die projecten van Humanitas: Kind aan Huis en Voorlezen?

02:52:26

mevrouw Diks: Ja.

02:52:28

Voorzitter: De heer Koks tot slot.

02:52:32

de heer Koks: Ik had nog een opmerking gemaakt over de ambtelijke uitbreiding bij DMO, wat zes ton structureel moet gaan kosten. En de wens om daar een raadsvoorstel over te krijgen, waarin aangegeven wordt hoe het college denkt dat de bureaucrativering tegengegaan wordt.

02:52:50

mevrouw Diks: Ja, zeer eens dat bureaucrativering voor een deel geld kost. Laten we wel wezen, u heeft natuurlijk met zijn allen ook fors ingezet op het terugdringen van armoede. Daar is het college het natuurlijk ook heel erg mee eens. Er zijn natuurlijk ook mensen nodig om dat te doen, want dat die plannen en ideeën komen niet uit de lucht vallen. Dus daar hebben we ook mensen voor nodig is. Maar om daar bij u op terug te komen in schriftelijke zin, het lijkt me goed dat u ook het beeld heeft van hoe hebben we dit nu precies intern georganiseerd.

02:53:26

Voorzitter: De wethouder moet weg. Dan zijn we denk ik rond. De wethouder gaat daar de persconferentie. Dan is mevrouw Bloemhoff aan het woord.

02:53:44

mevrouw Bloemhoff: Dank u wel Voorzitter. Om te beginnen bij de eerste woordvoering van de Partij van de Arbeid over de disbalans op de arbeidsmarkt, en dan met name de aandacht voor onderwijs en zorg. Wij hebben op dit moment een ZorgpleinNoord en we hebben een Kansrijkberoep.nl, waar ook de VVD nog even aan refereerde, om mensen richting die sectoren te begeleiden. Daar zit een zorg in. Voor het onderwijs hebben we SchoolpleinNoord. Het is wel zo, denk ik, dat er nog extra regie nodig is op dat lerarentekort. SchoolpleinNoord is al een hele mooie stap. Dat is ook gevolg geweest van uw motie. Ik geloof dat het CDA er aandacht voor vraagt. Ik denk wel dat we alle zeilen moeten bijzetten komende tijd, om daar nog meer gezamenlijke regie op te voeren. We zien dat natuurlijk nu ook met het nationaal programma onderwijs hartstikke goed. Veel extra leerkrachten gevraagd, maar dat de vervangingspools inmiddels leeg zijn. Dus het heeft zeker onze aandacht en we zien ook dat daar nog wel een tandje bij kan. Als het gaat over de basisbanen, de Partij van de Arbeid refereerde daar ook aan en er was een interruptie van de SP daarover, over de uitbreiding daarvan. Kijk, het is niet aan dit college om dat verder uit te breiden, want dat is natuurlijk iets wat voor een nieuw college, een nieuwe raad is. Dat is natuurlijk de hele tijd de keuze die we maken. We zien dat het experiment tot nu toe succesvol is. Maar we hebben ook met elkaar gezegd: we gaan evalueren hoe het experiment loopt, wat zijn de resultaten daarvan? Dan nemen we ook weer een beslissing over het vervolg. Ik kan wel zeggen, dat we op dit moment bezig zijn in de lobby richting het Rijk, om echt die basisbaan in het regeerakkoord te krijgen. Daar willen we verschillende experimenten mee. Het CDA refereerde ook aan Rotterdam. Het zou mooi zijn als je dat op verschillende manieren kan vormgeven in het land en ook kan kijken wat het doet. Dan reageer ik meteen maar op het pleidooi van het CDA. Kijk, wij zouden nu niet zijn voor een nieuwe variant van de basisbaan. Wat we wel hebben gezegd in de discussie over de basisbaan, dat we het bedrijfsleven en bijvoorbeeld corporaties nog meer willen betrekken,

ook sociale ondernemingen. Het is trouwens niet zo in Rotterdam, dat het bij reguliere ondernemingen is. Het is daar bij sociale ondernemingen, dus daar zit wel verschil in. Maar ik zou echt de tussenresultaten willen afwachten. We laten het niet voor niets volgen door de Hanzehogeschool en de RUG. Wat ik heel prettig vind om te merken als college, is dat het CDA ook heel constructief meedenkt over de basisbaan en ook daar positief over is. Dus dat vind ik al winst. We gaan in elk geval in februari u er weer een brief over sturen, wat de stand van zaken van de basisbaan is. Even kijken ook wat er uit de formatie komt. Ik heb wel hoop dat met het rapport Borstlap wat natuurlijk verschenen is, waar de basisbaan ook in staat, dat we ook kunnen kijken: zijn er verschillende experimenten mogelijk. Waar wij voor opteren als arbeidsmarkt regio Groningen, is dat er meer basisbanen komen in de hele regio. Assen is er bijvoorbeeld ook mee bezig. Dus we willen door en we willen voort en we gaan kijken wat de winstpunten zijn, wat de leerpunten zijn, en dan het vervolg. Dan was er door GroenLinks denk ik, terecht opgemerkt dat die arbeidsmarkt ontzettend complex is. Dat de samenleving als geheel heel complex is geworden voor veel mensen. Dat is ook de reden waarom we met de basisbanen zijn gestart. GroenLinks die zie ook: voor een deel van de mensen is werk misschien wel niet haalbaar. Je kunt denken: we laten ze helemaal links liggen in de zin van, we laten ze lekker in de uitkering zitten en hun ding doen. Maar wij vinden toch dat we wat moeten organiseren als overheid voor deze groep mensen. Dat is de gedachte achter de basisbaan natuurlijk, ook achter beschut werk, of de oude SW waar een discussie over was. Dus dit college kiest er wel voor om te investeren, en het zo mogelijk activeren van mensen, en of dat nou een p-baan is of een basisbaan, dat vinden wij wel van belang. Dat iedereen die kans krijgt. Dan hebben we heel veel dingen met elkaar aan te pakken, zoals bijvoorbeeld schulden of psychische problematiek van mensen. Het idee dat er is, dat mensen allemaal binnen een jaar op de arbeidsmarkt komen, volgens mij moeten we die suggestie niet hebben. Het is een hele ingewikkelde doelgroep die we hebben in de bijstand. Ik geef die mensen niet op. Ik vind niet dat we alleen maar mogen zeggen: voor jou is er alleen een uitkering. Dat is de hele tijd de spanning die erop zit en we moeten reëel, denk ik, naar de doelgroep kijken. De discussie over het minimumloon.

02:58:19

Voorzitter: De heer Onnes heeft een vervolgvraag.

02:58:21

de heer Onnes: Een korte reactie daarop. Ik snap wat de wethouder zegt. Bent u het wel met mij eens, dit is ook een deel verschil van inzicht hoor, maar bent u het wel met mij eens dat de banen of de functies die mensen kunnen gaan doen, dat er heel goed moet worden gekeken wat de maatschappelijke meerwaarde daarvan is?

02:58:40

mevrouw Bloemhoff: Ja, absoluut. U zei: je kunt mensen, een beetje fundamenteel, je kunt mensen ook niet over de kling jagen in baantjes die nauwelijks wat opleveren. Dat is een hele interessante discussie over de waarde van werk. Volgens mij moeten wij niet zorgt voor waardeloos werk, maar voor waardevol werk. Die basisbaan is bijvoorbeeld voor heel veel mensen heel waardevol. Maar dat geldt ook voor nieuw beschut werk en andere varianten. Kortom, volgens mij gaat het erom dat we mensen op een zo goed mogelijke plek krijgen, die bij hun past, waarbij ze op een goede manier hun arbeid kunnen verrichten en daar ook voldoende inkomen tegenover staat. Dat is een mooi bruggetje naar uw tweede punt over

het minimumloon en de hoogte van de bijstand. U heeft daar een motie over ingediend, het college is het daar heel erg mee eens. Er is ook een lobby document vanuit de VNG naar het Rijk gegaan. Wat ook aandacht vraagt voor de bestaanszekerheid van mensen. Wat we zien is, dat de participatiewet aan de ene kant tekortschiet als het gaat om het kunnen laten participeren van mensen. Daar zijn de mogelijkheden te beperkt voor. Maar aan de andere kant zien we ook dat mensen door de ondergrens schieten. Dus de VNG is ook van mening dat het minimumloon omhoog moet, maar ook daaraan gekoppeld de bijstand. Dus dat is ook het geval voor het standpunt van het college van de gemeente Groningen. We kunnen wel zeggen: die bijstand is voldoende. Maar we weten al heel lang dat het anders is dan dat het ooit door mevrouw Marga Klompee is bedacht, namelijk: die bijstand moet voldoende zijn om ook een bloemetje op tafel te kunnen zetten. Op dit moment is die bijstand voor mensen te laag. Dat wordt aangevuld met toeslagen, dus we zijn ook vrij kritisch op het toeslagenstelsel, hoe dat uitpakt voor het naar het werk gaan voor mensen. Maar volgens mij is dat een heel terecht punt wat GroenLinks aankaart. SP heeft een vraag gesteld over wat we nu doen voor die langdurige bijstandsontvangers. Inderdaad, de resultaten zijn goed met de uitstroom. Daar komen we op terug in het werk- en ontwikkelprogramma. Ik had het liefst nu al bij u willen hebben liggen, maar we moeten de cliëntenraad ook nog in de gelegenheid stellen advies uit te brengen. Dus u kunt het over enkele weken ontvangen en dan zal ook het nieuwe werk- en ontwikkelprogramma voor een groot deel gaan over: hoe kunnen we van betekenis zijn voor de mensen die langdurig in de bijstand zitten. Dus daar komen we op terug.

03:00:58

Voorzitter: De heer Koks.

03:01:00

de heer Koks: Daar zit in de begroting voor 2022 ook financiële ruimte, om hetgeen wat u gaat voorstellen mogelijk te maken?

03:01:06

mevrouw Bloemhoff: Ja, dat vindt u terug onder die intensivering. We gaan namelijk negen miljoen euro investeert in het werk- en ontwikkelprogramma. U maakte nog een opmerking dat er geld over was. We zijn goed gecompenseerd voor corona. Daardoor hebben we ook in het rekening resultaat een plus te verwachten. Wat het college nu al voorstelt, is dat in het nieuwe werk- en ontwikkelingsprogramma te investeren, zodat het beschikbaar blijft voor de doelgroep. En wij het structureel in die mensen kunnen investeren, in plaats van in een keer een heleboel geld uit te geven. Want we weten allemaal dat voor mensen die langdurig in de bijstand zitten, dat ze ook langdurig begeleiding en scholing nodig hebben. Daar komen we dus op terug als we het werk- en ontwikkelprogramma presenteren. Evenals de vraag van, volgens mij het CDA, over hoe goed we het nu doen met de instroom en uitstroom. We hebben minder instroom, maar we doen het in vergelijking met andere grote gemeenten ook beter. Dus we hebben in Groningen 2,7 procent uitstroom en in andere grote gemeenten 2,3. Dat kan ik nu al zeggen. Op nadere cijfers komen wij ook terug in het werk- en ontwikkelprogramma. Dan de ChristenUnie, die heeft gevraagd naar de plaatsingen van SROI. Die ambitie hebben we neerwaarts bijgesteld vanwege corona, want die begroting werd gemaakt in de tijd dat alles op slot zat. Dus dan moet je ook reëel zijn. De verwachting was toen natuurlijk nog dat de economie een flinke knauw zou krijgen. We weten natuurlijk

niet wat het doet met de huidige maatregelen die weer gaan gelden, maar op zich gaat het goed. Dus ja, dat zijn de ambities die we hebben gesteld bij een ander perspectief.

03:02:47

Voorzitter: De heer Rebergen.

03:02:48

de heer Rebergen: Dat betekent dan dat door corona minder aanbestedingen en inkoop heeft plaatsgevonden, waar we ook SROI konden afdwingen?

03:03:01

mevrouw Bloemhoff: Dat antwoord moet ik u schuldig blijven. Het gaat meer om dat we de haalbaarheid onderzocht hebben, van het aantal plaatsingen wat je kunt realiseren. Op de vraag over minder SROI, dat kan ik nu niet beantwoorden. Over de indicatoren, volgens mij is daar al in algemene zin op gereageerd dat het echt aan uw raad ook is, om te kijken hoe, en dat geldt zowel voor het onderwijsprogramma, als het werk en inkomen programma en het hele sociaal domein, dat we dan met elkaar het gesprek moeten aangaan: zijn dit de handelingen indicatoren en hoe kunnen we dat een goede invulling geven? Dat lijkt me iets wat bij het auditcomité thuishoort. Dan blij te horen dat de ChristenUnie tevreden is met het centrale aanmeldingspunt. Ik ook, maar het is een ingewikkeld proces om dat met de schoolbesturen ook voor elkaar te krijgen, want iedereen moet het daar dan ook uiteindelijk met elkaar over eens zijn. Ik kan dat niet afdwingen vanuit hier. Partij voor de Dieren heeft een vraag gesteld over project Voorlezen. Dat daar moest ik nog antwoord op gegeven. Humanitas werft in principe zelf fondsen en wat ze dan te kort krijgen, daar krijgen ze van ons subsidie voor. Wij hebben met Humanitas afgesproken dat ze eerst kijken of ze weer fondsen voor dit project kunnen krijgen. Anders dat er dekking is binnen het onderwijsbudget. Kortom binnen het programma onderwijs is dekking voor dit project. Daar is al structureel rekening mee gehouden. Dat is geregeld. Dan 100% Groningen een vraag over de opbrengsten van de schoolgebouwen. Vallen die weer terug? Als wij een school verkopen, dat komt terug in de reserve onderwijshuisvesting. Die zetten we dus weer een voor onderwijshuisvesting. Dan over de taallessen van nieuwkomers en de tolken. De tolken schakelen we in bij de nieuwe Wet inburgering. In het kader van de nieuwe Wet inburgering, verstrekken we ook taallessen aan nieuwkomers. Volgens mij ergens komende week wordt er in de raad gesproken over de nieuwe Wet inburgering. Mijn suggestie is dat we het dan verder over dit thema kunnen hebben. Dan was de VVD op het gebied van onderwijs, inbreng over het slavernijverleden en vooral over de hele regionale geschiedenis. Hoe kunnen we die betrekken? De heer De Haan van het CDA, had nog de suggestie om daar een Canon voor het onderwijs in te voeren. Op zich is natuurlijk de inhoud van het onderwijs, aan het onderwijs. Dus dat moet het onderwijs zien zitten. Het onderwijs is druk met veel dingen. Op zich is er een Canon. Als je op de website Canon van Nederland kijkt, is er een Canon van Groningen. Wat wij wel willen doen, is dat we kijken wat er al is voor scholen. In gesprek gaan met de scholen, wat er al is en of dit een aanvulling voor hen kan betekenen. Dat heb ik bijvoorbeeld ook een keer gedaan bij de KVV als het gaat om het zoveel jarig bestaan van Gronings ontzet. Daar hebben ook een gesprek over gevoerd met het onderwijs en daar is ook een lesprogramma op gericht en door de KVV. Dus er zijn best opties, maar het onderwijs moet het ook willen.

03:06:24

Voorzitter: Het is een beetje ondankebaar dat u als laatste aan het woord bent, maar we zijn ruim over de tijd heen, dus ik weet niet of u nog veel moet doen.

03:06:35

mevrouw Bloemhoff: Ik heb nog twee briefjes. De PVV had een vraag over evalueren van de basisbaan. Bij de basisbanen doen we dat dus altijd met de trajecten die we starten. Ook daar, bij het werkprogramma, komen we op terug. Dan had D66 nog de vraag over de uitstroom. Volgens mij hadden we die gehad. De verlengde schooldag of verrijkte schooldag worden, welke naam je het ook geeft, is bij ons juist ook gericht op meer sport, meer cultuur. Ik open ergens komende week een ontdek lab. Dus het is juist in de brede activiteiten, waar het over gaat. Nogmaals, over indicatoren daar gaan we zelf. De laatste was van D66 over: is nu het onderwijs in beeld als het om sportzaligheid gaat? Jazeker. Wethouder Jongman en ik komen binnenkort bij u met het IABB. Een voorstel waarbij we vanuit sport en onderwijs samen optrekken voor het bewegingsonderwijs. Wij zullen u daarbij een aantal scenario's gaan schetsen, à la het IHP. Ook aansluitend bij het IHP. Over welke investeringen zijn er nodig en welke opties zijn er. Zoals wij dat ooit bij het IHP hebben aangepakt, zal dat ook nu uw kant opkomen. Dat verwacht ik dat u dat dan in december kunt behandelen.

03:08:06

Voorzitter: Meneer Atema.

03:08:07

de heer Atema: De suggestie om meer gebruik te maken van het Talentperron, om mensen die langdurig in de bijstand zitten, te laten doorstromen naar werk of scholing. Wat vindt u ervan?

03:08:16

mevrouw Bloemhoff: Ja, dat is zeker de bedoeling van het talent perron. Ik heb het u al een keer aangeboden, ik bied u een nogmaals een rondleiding aan in het Talentperron. Want we beginnen juist ook daar met mensen: wat is je talent? Waar kom je vandaan? Het is voor iedereen bedoeld in de bijstand, ook voor langdurig werklozen. Het gaat echt om ontwikkeling. Iedereen heeft talent, iedereen, dus het is ook voor iedereen.

03:08:45

Voorzitter: Dan zijn alle vragen van een reactie voorzien, denk ik. Ja. Dan sluit ik deze bijeenkomst. Ik wens u een fijne dag en blijft vooral gezond.